

DOBA seniorů

Č. 8 / VI. ROČNÍK SRPEN 2010 14 Kč

Cena v předplatném 11 Kč

SLOVO DO PRANICE

O nadstandardu u zdraví

KAVÁRNA

Nové soutěže o ceny

STALO SE

Ostrava viděla královnu

ROZHLEDNA

Muzeum s vůní benzínu

Dr. Moody:

***Co přijde
po životě?***

**Rada seniorů
České republiky**
občanské sdružení

PORADNY RS ČR

Sídlo pražské poradny **Rady seniorů České republiky** je v Domě odborových svazů v Praze 3, nám. W. Churchilla 2. Telefonní spojení: 234 462 073-7
oblast sociální: 234 462 074
oblast právní: 234 462 074
oblast bytová: 234 462 076
Poradna pro seniory pro práci s PC:
E-mail: poradna.praha@rscr.cz
Telefon: 234 462 075

Poradny Rady seniorů ČR jsou i letos pro všechny seniory zdarma.

Návštěvní hodiny:

Každý pracovní den (8-14 hod.) je otevřena poradna sociální. Pracovníci poradny vyřizují každé pondělí a středu (14-16 hod.) otázky právní, každé úterý a čtvrtek (14-17 hod.) otázky bytové. Do pražské poradny pro práci, s PC můžete volat v pondělí až čtvrtek (9-11 hod.) nebo napsat dotaz na e-mail: hrebejk@rscr.cz. Počítačové kurzy pro seniory mají svůj zvláštní režim.

KONTAKTNÍ ÚDAJE

REGIONÁLNÍCH PRACOVIŠŤ RS ČR:

Hradec Králové:

Dům odborových služeb,
Gočárova 1620 – kancelář 405
Telefon: 495 521 048
E-mail: poradna.hradec.kr@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je Prof.RNDr. PhMr. Jan SOLICH, CSc.

Ostrava:

Ostrčilova 4/2691, 5. patro
Telefon: 599 445 532
E-mail: poradna.ostrava@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je Ing. Oldřich POSPÍŠIL.

Brno:

Dům odborových služeb,
Malinovského nám. 4 – kancelář 414
Telefon: 532 269 414
e-mail: poradna.brno@rscr.cz
Vedoucím regionálního pracoviště je Ing. Pavel BŘEZA.

Regionální pracoviště pracují v obdobném režimu jako pražské ústředí, neposkytují však seniorům poradenství pro práci s počítačem.

UPOZORNĚNÍ

I pracovníci poraden mají dovolené a někdy také rovněž úkoly mimo své pracoviště. Nemusí proto být v poradně vždy. Svoje osobní návštěvy v poradnách si proto předem domluvíte telefonicky. Vyhnete se nepříjemným situacím, kdy očekávanou pomoc kvůli nepřítomnosti příslušného odborníka nedostanete.

Nejen gramatické hrubky

Všiml si toho už i bulvární Blesk. Ve svém pražském vydání se pozastavil nad tím, že mluvčí Žižkovské radnice Jan Sotona (na snímku zcela vpravo) si za svoje služby měsíčně účtuje až 95 000 korun a přitom v textech dělá chyby, za které by se musel stydět žák třetí třídy. Blesk to dokumentoval nejen textem s hrubkami, ale také fakturami, které pan mluvčí vystavil vedení městské části. Peníze si účtuje jednak za funkci mluvčího, tak také za to, že vede Radniční noviny, financované z veřejných prostředků. Neobvykle vysoké odměny Blesk připisuje mj. tomu, že mluvčí dříve podnikal s nynějším zástupcem starostky Prahy 3 Martinem Bendou (ODS). V DS tuto kauzu připomínáme proto, že v minulém vydání jsme přinesli článek o besedě občanů z Prahy 3 s vedením radnice na téma zviditelňování se této čtvrti. Na setkání kromě pohoršení nad bytovou politikou (výše nájmu v obecních bytech,

částky požadované při privatizaci) městské části, která podle diskutujících ohrožuje zejména sociálně slabé seniory, zazněla také kritika toho, že Sotonou řízené noviny nepřipouštějí jiné názory, než které jsou po chuti místním pohlavářům ODS. Občané mluvčímu vytkli, že jím vedené Radniční noviny, které jsou financovány z veřejných prostředků, pořádají kampaně proti odlišným názorům, které si nezadají s bývalým Rudým právem. Příznačné pro informační práci J. Sotony: o kritice v Radničních novinách nebyla ani zmínka. Místo toho jen slova chvály o tom, jak radnice a zejména starostka Milena Kozumplíková (ODS, první zleva) ráda a dobře komunikuje s občany a vítá všechny jejich podněty...To, že zjevně rozčarovaná starostka ze setkání, byť patřila k hostitelům, odešla předčasně, v Radničních novinách ovšem také chybělo.

(red)

Vyšší daně pro „prduchy“?

Trojkoalice ODS, TOP 09 a Věci veřejných hodlá pracující důchodce zbavit dosavadních daňových výhod. A to tak, že mají za rok zaplatit až o tisíce korun vyšší daň z příjmů než dosud. Z koaliční dohody vyplývá, že pracující důchodci budou muset zaplatit daň již z ročních příjmů nad 70 tisíc korun hrubého. V současnosti platí pracující důchodci daň z příjmu až po dosažení mnohem vyšších částek. Díky základní slevě na dani ve výši 24 840 korun ročně například zaměstnaný důchodce neplatí daň až do ročního hrubého výdělku 123 582 korun. Podle toho důchodci, kteří přesáhnou tuto hranici, nově zaplatí na roční dani víc o asi deset tisíc korun. Zatím není jasné, jakým způsobem chce koalice zvýšit daně pracujícím důchodcům. Podle všeho ale tak, že se jim výrazně sníží dnešní sleva na dani. Paradoxní je, že důchodci mají roční slevu na dani 24 840 korun jako ostatní poplatníci teprve třetím rokem. Do té doby neměli žádnou slevu. Argumentem pro změnu bylo, že nelze pracující důchodce diskriminovat. Nyní je tedy zřejmě všechno jinak.

(red)

Dopis před uzávěrkou

„Jsem 84 letý důchodce, pracoval jsem 44 let ve zdravotnické distribuci, od roku 1945 jsem byl odborově organizován a prošel jsem nejrůznější funkce, nejčastěji jsem byl předsedou ZV ROH. Dnes jsem sledoval "Otázky Václava Moravce". Měl tam pana předsedu vlády Petra Nečase, který na otázku, zda se vláda po zavedení nejrůznějších "škrťů" v sociální oblasti neobává, že při jednání v tripartitě nedojde ke shodě, prohlásil, že odbory jsou natolik slabé, že k protestům nedojde. Tak jsem si vzpomněl, že asi před 14 dny jsem slyšel, jak jedna z redaktorek Lidových novin v ČT řekla, že v žádném případě u nás nemůže dojít k demonstracím jako např. ve Francii, protože "díky Bohu jsou odbory u nás velmi slabé." To "díky Bohu" teď neustále slyším a je mi z toho moc smutno.“

František CIHA, Brno

Obsah

VE ZKRATCE 2

STALO SE 4

STŘÍPKY ŽIVOTA 6

BEZ ČEKÁRNY 8

ČTENÍ PRO DUŠI 12

KAVÁRNA 13

SLOVO DO PRANICE 16

NAŠE TÉMA 19

ROZHLEDNA 22

KALENDÁRIUM 26

TRIBUNA ČTENÁŘŮ 30

2 Poradny RS ČR
Přehled nejaktuálnějších novinek

4 ČB -Větší pozornost seniorům
5 Hudba opět spojovala

6 Tichá krása na zámku
Chystají zahradní slavnost
7 Důchod s vrbovím prutím
Cestovní ruch pro všechny

8 Poradna DS k bydlení
SOS Rady letem
9 Počítačová poradna DS
10 Fotosoutěž DS: Vyfoťte své miláčky
Brno rozšiřuje nabídku
11 Seriál DS: Základy první pomoci (8)
21 Finanční poradna DS

12 Seriál DS k bibli (8)

13 Záložka Vráti Ebra
14 Křížovka
15 S důchodem za brány Orientu (14)
Zábavné soutěžení v DS

16 Složitosti zdravotního nadstandardu

19 Bádání u prahu smrti

22 Muzeum s vůní benzínu
23 Knižní okénko DS
24 Kondiční cvičení pro zdraví (7)

26 Dědův houbářský rok – srpen
27 Pochoutky z přírody
28 Vybráno z kalendáře
Zlatý symbol státnosti
29 Nahlédnou do ďáblův bible

30 Dvoustrana věnovaná čtenářům DS

Vydává Rada seniorů ČR (www.rscr.cz). Šéfredaktor Mgr. František Vonderka. Adresa redakce a inzerce: Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3 – Žižkov, e-mail: ds@rscr.cz. Kontakt výlučně pro inzerci: inzerceds@gmail.com. S redakcí se můžete také spojit prostřednictvím pražské poradny RS ČR (viz str. 8). Grafická úprava: Lea Górlická. Tiskne Česká Unigrafie, a.s., Rozšiřuje PNS a Česká pošta, předplatné agentura A.L.L. production, s.r.o., box 732, 111 21 Praha 1, tel.: 234 092 851, e-mail: dobaseniou@predplatne.cz. Registrace MK E 16412, ISSN 1801-5859. Články vyjadřují názory autorů a nemusejí být totožné s názorem redakce. Nevyžádané texty a foto se nevracejí.

DALŠÍ ČÍSLO VYJDE

27. srpna 2010

Okurková sezóna

V politice se tak říká období, kdy se nic neděje. Kdy noviny a další média vymýšlejí české učitelky napadané žraloky v jaderském moři, nové milenky či milence známých osobností či dvouhlavá telata, aby prodaly náklad či zaujaly pozornost publika. V České republice politická okurková sezóna nehrozí. Nová vládní koalice se chápe úřadu, chystá první opatření, o překvapení není nouze. Nechybí ani první skandály nových politiků, kteří – a ještě to není zapomenuto – slibovali, že v tomto směru budou úplně jiní než jejich předchůdci.

Jisté je, že lid dění na politické scéně příliš nevzrušuje, byť už se na ní rýsuje i řada nepřijemných věcí. Lidé jsou více než tím zmožení tropickým vedrem a vládne zřejmě i přesvědčení, že nic se neří tak horké, jak se to uvaří. Na pověstné lámání chleba totiž dosud nedošlo.

Nová vláda se zrodila ze znechucení z politiky. Jak potvrzují výzkumy, obě menší strany vládní koalice získaly hlasy do značné míry proto, že lidé v nich viděli menší zlo než v etablovaných velkých stranách. V případě TOP 09 tak soudilo 27 % sympatizantů, u VV dokonce 40 procent jejich voličů. U jiných stran to bylo jen 15 procent.

Je léto a národ shovívavě přivírá oči nad siláckými výroky i prvními chybami nové vládní koalice. Více než o politice se diskutuje o žralocích na Jadranu a dalších kuriozitách. Lehčí je i obsah srpnové DS.

Ale pozor, i v politice je to jako s počasím. Zdání klame, a pokud se „ti nahoře“ nepoučí, může se znechucení z politiky obrátit i proti nim a po okurkovém létě přijít politicky velmi horký podzim.

František Vonderka
šéfredaktor

ČESKÉ BUDĚJOVICE: Větší pozornost seniorům

Doba seniorů pokračuje v sérii rozhovorů s představiteli statutárních měst na téma stárnutí populace. Tentokrát byl našim partnerem primátor Českých Budějovic Doc. RNDr. Miroslav Teter, CSc. (KDU-ČSL).

» **Jak se stárnutí populace konkrétně projevuje ve Vašem městě? Kde jsou podle Vás z tohoto pohledu největší problémy a jak je řešíte?**

Jako všude jinde. Stárne celý národ a s ním pochopitelně i občané Českých Budějovic. Myslím, že je potřeba věnovat větší pozornost sociální politice s akcentem na seniory, a to rozhodně není jednoduchá záležitost, protože jde o celou řadu opatření, která směřují k pomoci a usnadnění života starších lidí. V našem městě úspěšně funguje jedenáct Klubů důchodců a je tu celkem 28 zařízení či organizací spojených s péčí o seniory, např. Agentura sester domácí péče IVAS, Seniorská občanská společnost, Koníček. Tyto organizace město každoročně finančně podporuje, např. Svaz důchodců získal letos městskou dotaci dvacet tisíc korun na projekt Celoroční péče o seniory. Jsem přesvědčen o tom, že by se měly vytvářet takové podmínky, aby starší lidé mohli co nejdéle zůstat ve svém původním domácím prostředí. K tomu je třeba zajistit nejnútnejší pečovatelskou službu. U nás je hned několik takových zařízení a město je nemalou částkou finančně podporuje. Řeší se ale i další věci, například postupná výměna vozů městské hromadné dopravy za nízkopodlažní.

» **Skokově vzrostlo nájemné, malometrážní byty jsou přitom nedostatkovým artiklem. Co se v tomto směru děje nebo bude dít u Vás?**

Obecně asi nemůžeme říci, že Budějovice mají dostatek bytů, ale pokud se týká ma-

lometrážních, tak ta nejmasovější výstavba byla během posledních asi deseti let na sídlišti Máj, kde je nyní 500 převážně malometrážních bytů. Ty jsou důležité nejen pro důchodce, ale i pro mladé. Městský majetek spravuje Správa domů s r.o., která v rámci možností velmi ochotně vychází vstříc při směnách bytů.

» **Bohužel, ne vždy může o seniora pečovat jeho rodina. Jak dlouho se ve Vašem městě čeká na místo v Domově seniorů a v DPS? Co je podle Vás třeba zlepšit v tomto ohledu? A jak to hodláte udělat?**

„Domov pro seniory je až ta poslední možnost. Před ním by měly zafungovat pečovatelské služby, které poskytují nejen zdravotní a sociální péči a rozvoz jídla, ale třeba i nákupy a možnost kulturního vyžití. Rada města odsouhlasila kritéria pro přijímání žadatelů do domovů pro seniory, a ta v podstatě velmi usnadnila postup. Přednost ale mají vždy sociálně potřební. Jeden příklad z nedávné doby – právě takový žadatel byl umístěn do Domova pro seniory Hvízdal za necelý měsíc od podání žádosti. V Českých Budějovicích jsou dva domovy pro seniory Máj a Hvízdal a CSSP Staroměstská. Celková kapacita je asi 600 míst a doba čekání na umístění se nedá přesně říci. Důležitou roli sehrává potřebnost a aktuální situace, v níž se senior ocitne. Ideální by bylo postavit úplně nový domov pro seniory, ale to představuje náklady v řádech desítek či stovek milionů korun a ty město nemá. Za pár

měsíců tady ale vznikne nové speciální zařízení pro lidi trpící Alzheimerovou chorobou s kapacitou asi dvacet lůžek.“

» **Senioři se mnohdy dostávají do osamělosti a rezignace. Jak vnímáte tento problém a co děláte pro jeho řešení?**

Tady kdysi byla velmi povedená akce organizovaná tuším Svazem důchodců, která se jmenovala Aby člověk nebyl sám. Hlavní myšlenkou bylo scházení se v relativně krátkém časovém intervalu a popovídání, což je jedním z "léků" na osamělost a letargii. Možná i proto dodnes velmi dobře funguje všech jedenáct Klubů důchodců po celém městě, kde si sami senioři organizují různé přednášky i kulturní programy. Zajímavé akce pořádá třeba i Jihočeské divadlo, které pravidelně zve starší spoluobčany na generálky představení.

» **Jak při hledání odpovědí na otázky spojené se stárnutím populace spolupracujete s těmi, jichž se bezprostředně týká, tzn. se seniorskými organizacemi?**

Jako primátor jsem se celých osm let pravidelně scházel s představiteli Svazu důchodců a navštěvoval jsem setkání v Klubech důchodců. S těmi lidmi je potřeba se scházet nejen proto, že o to stojí, ale i proto, že je třeba je vyslechnout. Přinášejí totiž velmi zajímavé myšlenky a nápady, které jsou mnohdy velmi prospěšné pro celé město. Dveře mám pro seniory otevřeny i nyní, kdy jsem se na pár měsíců opět stal primátorem.

Ptal se František VONDERKA

Hudba nadchla bez ohledu na věk.

HUDBA opět SPOJOVALA

Již podeváté se v půli července zelené centrum moravskoslezské metropole proměnilo v dějiště hudebního festivalu Colours of Ostrava. Čtyřdenní maraton hudby nejrozličnějších žánrů ze všech koutů světa i z domova odstartovali The Gypsy Queens and Kings v čele s legendární makedonskou zpěvačkou Esmou Redžepovou. Tato umělkyně (8. srpna oslaví 67. narozeniny), kterou Indira Gándhiová korunovala královnou romské hudby, oslaví v příštím roce pětapadesáté výročí své pěvecké kariéry.

Program odehrávající se na celkem šestnácti scénách nabídl více než sto jmen, mnohá z nich českému publiku neznámá, avšak vždy se zárukou prvotřídní kvality. Ze Spojených států přijelo do Ostravy na své první oficiální vystoupení v Evropě jazzové seskupení Open Hands. Abraham Laboriel, považovaný za jednoho z největších světových baskistů, klavírista Greg Mathieson, dechář Justo Almario a bubeník Bill Maxwell se přáteli už hezkou řádkou let. Natočili více než 2000 alb, mimo jiné s Ellou Fitzgerald či Barbrou Streisand, ale teprve před rokem se spojili do kvartetu, jehož název znamená „otevřené ruce“.

Festival Colours of Ostrava se vyznačuje, a letošní ročník nebyl výjimkou, přátelskou a pohodovou atmosférou. Navíc organizátoři myslí na návštěvníky každého věku.

V poslední festivalový den byl už tradičně vstup pro seniory nad 65 let zdarma. „Jsem tady poprvé. Přišel jsem ze zvědavosti“, svěřil se sedmdesátiletý Petr Vyhánělek z Ostravy, který si před koncertem polské reggae kapely Etna Kontrabande vychutnával pivo u jednoho z občerstvovacích stánků. „Jen to počasí se pokazilo, včera horko a dnes to vypadá na pořádný déšť.“ Šedesátiletá Ostravačka Věra Návrátová navštívila Colours poosmě. „Líbí se mi ta pestrost, každý koncert je jiný. Letos mě nadchly skupiny Afro Celt Sound System a El Gran Silencio z Mexika, to byl tedy nářez. Také ráda pozoruji, jak se mladí baví a tančí“. A na Colours of Ostrava to baví i ty starší a také vystupující muzikanty, jak to předvedl na závěr i třiašedesátiletý otec punku Iggy Pop se svou skupinou The Stooges.

Text a foto: Andrea FAJKUSOVÁ

TICHÁ KRÁSA na zámku

Většina lidí vnímá Vlastu Kahovcovou (*1944), jejímž bratrem je kytarista a zpěvák Karel Kahovec a manželem kapelník Golemu Jan Václavík, jedno-

stranně. Vyhrála totiž kdysi konkurz do Semaforu, a tak zpívala v pásmu písniček Jiřího Suchého a Jiřího Šlitrů „Recitál 64“, pak po boku Miroslava Horníčka v „Šesti ženách Jindřicha VIII.“

jako jedna ze zhrzených manželů (stejně jako Hana Hegerová, Eva Pilarová, Pavlína Filipovská, Jana Malknechtová a Lilka Ročáková). Po odchodu ze Semaforu následovalo divadlo „Apollo“ Jiřího Štaidla a spolupráce s Yvonou Přenosilovou, Karlem Hárou, Miki Volkem, Karlem Gottem a mnoha dalšími. Prostě se přiřadila k našim hudebním legendám.

V zámku v Rychnově nad Kněžnou se však paní Vlasta prezentuje jako výtvarnice. Nakonec totiž v jejím tvůrčím životě převládla výtvarná tvorba, ostatně absolvovala střední umělecko-průmyslovou školu v Praze na Žižkově. Můžeme se ztotožnit s jejími slovy na vernisáži, že malování je pro ni život, krása i jizvy, forte že je zpívání a pianissimo je malování. Stejně tak i s tištným průvodním slovem, že od krajin a pouliční lyriky staré Prahy na počátku tvorby se dnes stále častěji obrací k portrétům věcí. Vypráví prostřednictvím svých zátiší, propracovaných s filigránskou jemností a precizností starých mi-

strů, rozličné životní příběhy s něhou tak křehkou, jako hlavičky pomněnek a s noblesou jako lesk cínu na starodávných konvicích a svícních. Rychnovská výstava navazuje na její předchozí mj. v Chrudimi, Olomouci, Ostravě, Špindlerově Mlýně, Šumperku a Vrchlabí, s jejími pracemi se můžete setkat v galeriích na Hluboké, v Hradci Králové, Ostravě či Opavě, nemluvě o tom, že i v mnoha prodejních galeriích po republice; její zátiší vlastní sběratelé v Holandsku, Německu, Rakousku, Švédsku, Švýcarsku, v Americe i na Havaji. Výstava potrvá do 5. září.

Text a foto: jokr

Chystají ZAHRADNÍ SLAVNOSTI

Nejen pro starší

Zajímavou akcí s dechovou hudbou v Praze bude již 5. ročník tradiční Mezinárodní letní soutěžní přehlídky malých dechových hudeb „Praha 4 hostí dechovku 2010“. Uskuteční se v Kulturním centru Novodvorská. Postupně se tak představí Třeboňská dvanáctka (31. 7.), Pražští muzikanti (7. 8.), severočeská Vinšovanka (14. 8.) a moravská kapela Bojané (21. 8.). Uskuteční se i doprovodné akce a očekává se i zahraniční dechový orchestr. Na všechny koncerty je díky podpoře magistrátu a městské části vstup zdarma. (red)

Už patnáctým rokem bývá léto v Domově pro seniory ve Vratislavicích nad Nisou zasvěceno kultuře. Původní seriál pod názvem Kulturní léto seniorů vystřídaly Zahradní slavnosti a seniorestrády. Hosty těchto akcí jsou nejen klienti Domova, ale především starší generace obyvatel z širokého okolí. Letní odpoledne strávené ve společnosti vrstevníků a dobré nálady pravidelně volí více než stovka návštěvníků. Na programu oblíbených seniorestrád je vystoupení hudebníků, jejichž produkce přiláká diváky ke společnému zpěvu oblíbených písniček všech žánrů nebo na taneční parket. První srpnová seniorestráda proběhne v úterý 10. 8. a pak každé následující úterý vždy od 14 do 16,30 hodin. Výjimkou je jen úterý 24. 8., kdy bude v přírodním divadle Domova

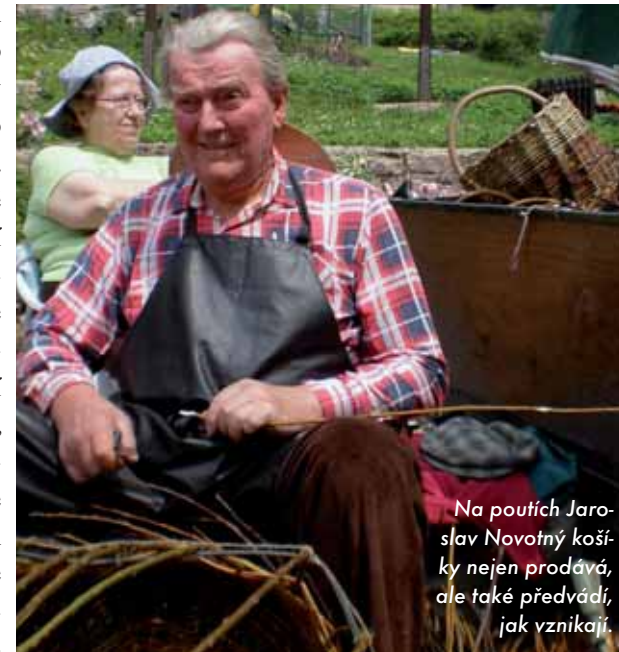
pro seniory uspořádána od 13 hodin Zahradní slavnost. Návštěvníky čeká koncert legendárních umělců Evy Pilarové a Karla Štědrého s jejich širokým spektrem hudebních stylů pro dříve narozené, známé písně zazpívá sólista Hudebního divadla Karlín Josef Oplt, k poslechu i k tanci pozve liberecký orchestr Celestýnka. Všechny pořady tradičně moderuje ředitel Domova pro seniory ve Vratislavicích nad Nisou Miloslav Vodrážka. Vstupné se na seniorestrádách ani na Zahradní slavnosti nevybírá. Protože ke kultuře patří i výstavy, uspořádají vratislavičtí ve dnech 16. až 24. srpna přehlídku výrobků klientů poskytovatelů sociálních služeb. Letos přislíbilo účast kolem dvacítky těchto zařízení z celého Libereckého kraje.

Jana VOKATÁ

DŮCHOD s vrbovým proutím

Plete košíky už 20 let a za tu dobu se z něho stal skutečný košíkářský mistr. Rodinnou štafetu košíkářů převzal Jaroslav Novotný (76) z Lučan nad Nisou teprve v důchodu, původně se živil jako učitel autoškoly a působil v různých technických profesích. „Zlom nastal, když mi v roce 1989 zemřel bratr, který byl košíkářem odjakživa. Švagrové zůstala na dvoře spousta nachystaného vrbového proutí a já si o něj řekl. Byl jsem čerstvým důchodcem a usmyslel jsem si, že se pustím do pletení košíků také. V tomtež roce jsem si sjednal vlastní živnost,“ prozrazuje Jaroslav Novotný. „U košíkářství je potřeba k dobrému výsledku hodně tvůrčí představivosti, zručnosti a trpělivosti. A když se něco zrovna nepovede, manželka s tím přiloží do kamen,“ směje se košíkář. Vybavení jeho dílny není nijak náročné. Vše, co k práci potřebuje, jsou kladívka, nože a nůžky, pár šroubováků. Celá dílna se mu vejde do větší krabice, v zimě plete ve sklepě u kotle ústředního topení, v létě sedí s prací venku na zahradě. Od jara do podzimu objedná pan Novotný svým autem s přívěsným vozíkem několik poutí

v kraji a tam se po košíkách jen zapráší. Zájemci často zazvoní u jejich domku, aby si objednali košíkářské dílo podle své fantazie a účelu. A na podzim, po náročné obchodní sezóně vyrazí manželé Novotní na vrbové proutí. „Hlavaté vrby se musí každoročně v listopadu stříhat, když opadá listí a přejdou prvním mrazem, jinak by z výhonků nic nebylo. Košíkářských vrb je více než sto druhů, jejich neloupané proutí umožňuje nekonečnou škálu zajímavých barevných kombinací. Proutky řezeme většinou z vrb, které sázal ještě můj otec,“ vysvětluje Jaroslav Novotný. Nedávno se jeho práci nadchla skupina Japonců. Každý člen delegace si u Novotných jeden košík koupil domů. „Pořídili u nás také úžasné množství fotografií a spousta z nich pak vyšla v knížce, kterou mi z Japonska poslali,“ vzpomíná pan Novotný. Kromě vděčných zákazní-

Na poutích Jaroslav Novotný košíky nejen prodává, ale také předvádí, jak vznikají.

ků podporuje svého manžela v jeho zálibě také paní Novotná: „Jsem opravdu ráda, že manžel začal i v důchodu něco užitečného a pěkného tvořit, jinak by určitě jen ležel na kanapi a díval se na televizi,“ chválí ho oprávněně žena. Vždyť ani v důchodovém věku není pozdě s něčím novým začít a věnovat se tomu naplno.

Text a foto Jana VOKATÁ

Cestovní ruch PRO VŠECHNY

Tentokrát do šumavských hor zavítal projekt „ATHENA na cestách“ zabývající se cestováním přístupným pro všechny. Na workshopu ve Vimperku, jehož hlavními tématy byly bezbariérové cestování a role neziskových organizací v cestovním ruchu, zdůraznili účastníci především nutnost změnit služby cestovního ruchu tak, aby byly přístupné všem. Na Šumavě našli několik dobrých příkladů úspěšných neziskových organizací, které se bezbariérovým cestovním ruchem zabývají. Stále častěji se do podnikání v cestovním ruchu pouštějí neziskové organizace. „Občanské sdružení Trianon - Čechy, které sdružuje tělesně postižené, sídlí blízko Národního parku Šumava. To místo je

pro cestovní ruch předurčené. A protože pomáháme osobám se zdravotním postižením, rozhodli jsme se tyto dvě oblasti spojit, a tak vznikla myšlenka cestovního ruchu na Šumavě pro všechny,“ vysvětlil projekt Cestujeme bez bariér na Šumavě a v Bavorském lese jeho manažer Jiří Mánek z občanského sdružení Trianon - Čechy, které je partnerem projektu ATHENA na cestách. Ukazuje se, že oblast bezbariérového cestování je pro neziskové organizace příležitostí k jejich dalšímu rozvoji, tedy k poskytování služeb, které by uspokojily specifické potřeby návštěvníků. Disponují k tomu nejen potřebnými znalostmi, ale také svým vybavením a pomůckami. (red)

SENIORŠTÍ REKORDMANI

Oldřich Semerád z Brandýsa nad Labem (nar. 1923) je nejstarším aktivním jezdcem na koni v ČR. Je také stále rozhodčím, stavitelem parkurů a trenérem jezdců a koní. Tato skutečnost byla do české databanky rekordů zaevidována v jezdeckém areálu JK Stará Boleslav 19. 4. 2009, kdy pan Semerád dosáhl věku 85 let a 10 měsíců.

(Česká kniha rekordů III. díl, vydala Agentura Dobrý den – Pelhřimov)

Elektrina a plyn jako zboží

Ing. Karel HANAUER
předseda bytové
komise Rady seniorů ČR

Dva muži v oblecích zvoní u dveří bytu nebo branky rodinného domu a nabízejí levnější elektřinu nebo plyn. Jde o zloděje nebo podvodníky? Většinou ne. Na základě rozhodnutí států začleněných do EU se stala elektřina a zemní plyn volně prodejným zbožím a řada obchodníků nabízí obstarat tyto produkty levněji. Ale pozor, ne vždy se to musí vyplatit.

V každém případě se bude jednat o silovou elektřinu, jejíž cena je rozhodující, ale není jediná. V případě akceptování nabídky a tedy změny smlouvy zůstanou další poplatky za distribuci, za měření spotřeby, za účetní zpracování faktur a zejména za příspěvek na zelenou energii, který sice stát chytře daroval provozovatelům netradičních zdrojů, ale vybere si to touto cestou od všech spotřebitelů energie. Konečný spotřebitel pak bude mít novou smlouvu na obstarání silové elektřiny od obchodníka, ale zůstane mu další smlouva s dosavadním elektrárenským nebo plynárenským gigantom, kterému bude ohlašovat případné poruchy, ale taky platit ve formě sice nižších, ale stálých měsíčních záloh. K nákladům mu dále přibude cena za změnu smlouvy obchodníkovi a z ní DPH pro stát, dohromady přes půl tisícovky. Sice jednorázově ale nicméně při přemlouvání většinou utajeně. Celý obchod je tedy třeba dobře uvážit a hlavně propočítat, zda se vůbec vyplatí. U malospotřebitele, který elektřinou jen svítí a provozuje televizor, se asi nevyplatí. Poradenství v tomto směru je sice povinen poskytnout obchodník, ale je lepší zvolit nezávislého poradce.

Staly se i případy, kdy starší žena neuvážene podepsala požadavek na změnu smlouvy, ale když jí přišel účet za změnu smlouvy, zjistila, že udělala chybu. Dlužno dodat, že obchodník vyšel spotřebitelce vstříc a změnu smlouvy zrušil bezplatně.

Foto Lea Góřlicka

S cenou za elektřinu a plyn také souvisí problém, jaký tarif zvolit. Tomu, kdo spotřebuje ročně více energie, se zpravidla vyplatí zaplatit měsíčně o něco více za stálý měsíční

plat a o něco méně za každou kilowatthodinu elektřiny či plynu. Obecný návod na výpočet sice existuje, ale bývá výhodnější si to nechat vypočítat u odborníků. Obchodní kanceláře elektrárenských nebo plynárenských společností to provedou bezplatně. A aby to bylo ještě podivnější, začala firma RWE dosud prodávající jen plyn, také nabízet elektřinu, dokonce o 10 % laciněji. Ale pozor, zpravidla jde jen o cenu vlastní silové elektřiny a nikoliv o celkovou cenu. ČEZ reagoval okamžitě a kromě elektřiny začal nabízet také zemní plyn s obdobnými výhodami. Firmy také nabízejí různé benefity, pokud zákazník sežene dalšího zákazníka apod. Zkrátka jde o trh se vším všudy. O to je důležitější si vše dobře promyslet a hlavně spočítat. I v tržním hospodářství není nic zadarmo a vždy se vyskytne nějaká nevýhoda, zprvu neviditelná. Výhodou u elektřiny a plynu je to, že v případě pochybení si lze za dva roky zvolit jiného obchodníka.

Někteří občané se strachují, že zvolí-li malou firmu místo dosavadního energetického giganta, může firma zkrachovat a oni zůstanou potmě a bez plynu. Firma sice zkrachovat může, ale zájem konečného spotřebitele energie je chráněn zákonem ustanovením, že další dodavatel je pak povinen podle pravidla poslední záchrany přispěchat s dodávkou na pomoc.

Posledním problémem, který chtěly některé politické strany odstranit, ale ve volbách nedostaly dost hlasů, je určování ceny silové elektřiny na burze. Tam se nepřihlíží k reálné kupní síle našich občanů (paritě) a energie vychází pak jako jedna z nejdražších v Evropě. Je to určitá obdoba s cenami benzínu a nafty. Příčina je sice jiná, ale efekt stejný. Uvidíme, jak si s tím poradí současná vláda. Voliči pak uvidí, zda volili správně. Náprava bude možná ale nikoli za 2, ale pokud nedojde k předčasným volbám, až za 4 roky.

WWW.SPOTREBITELE.INFO

RADY LETEM

V DS se spoluprací se Sdružením obrany spotřebitelů (SOS) zařazujeme příspěvky z jeho poraden.

DOTAZ: Mám právo požadovat od prodávajícího úhradu poštovního v případě, že reklamuji věc koupenou od soukromé osoby například na inzerát, na internetové aukci Aukro a podobně, nebo tato možnost platí pouze při nákupu v obchodě?

ODPOVĚď: Tuto možnost stanoví občanský zákoník jednak v § 509, který pojednává o obecné odpovědnosti za vady ze smluvních závazků, čili nikoli jen pokud jde o kupní smlouvu. Současně je toto právo vtěleno i do ustanovení § 598 v části o kupní smlouvě, konkrétně v oddílu prvním, čili před ustanoveními o prodeji zboží v obchodě (oddíl čtvrtý). Lze tedy dovozovat, že se náhrada nákladů aplikuje na každou uzavřenou kupní smlouvu, ze které se požadují nutné náklady v souvislosti s uplatněním práv z odpovědnosti za vady.

DOTAZ: Chci se optat na reklamaci zboží. Chtěl bych reklamovat zboží v jiné prodejně, než bylo zakoupeno. Je to možné? Prodejce je od mého bydliště vzdálený 70 km. Malý motocykl, který jsem zakoupil, je nyní nepojízdný. Cesta s přívěsným vozíkem mě vyjde na 600 Kč. Prodejce má i své auto, kterým zboží dováží. Je možné, aby si pro motocykl přijel, aniž by mi účtoval cestu?

ODPOVĚď: Reklamaci můžete uplatnit v kterékoliv prodejně stejného prodejce kdekoli v ČR, samozřejmě s ohledem na sortiment. Takže vůbec žádný problém to není například při nákupu v řetězcích. Pokud prodejce jinou prodejnu blíže k Vašemu bydlišti nemá, pak je povinen Vám proplatit náklady na dopravu, což je cca 6 - 7 Kč/km, většinou se jedná celkem o 4 jízdy. Takže náklady vyčíslete, prodejci oznámte, kolik budete požadovat proplatit a je možné, že až částku uslyší, zajistí dopravu sám.

DOTAZ: Jsem domácí vařič piva a opakovaně jsem obdržel vadné pivní kvasnice zakoupené na internetovém obchodě u zavedené firmy. Poprvé jsem ustoupil, ale již podruhé jsem obdržel dva balíčky mrtvých kvasnic, které šly 3 dny poštou při 30 °C, přičemž na obalu je zdůrazněno skladování do 5 °C. Ani pak ale nebyla firma ochotna uznat svoje pochybení a tvrdila mi, že kvasnicím to neškodí a že chyba byla na mé straně. Je možné se nějak bránit?

ODPOVĚď: Doporučuji si při objednávce vymínit, že trváte na zaslání kvasnic a jejich skladování způsobem, který stanovíte. Odmítá-li prodávající svou odpovědnost, můžete nechat věc posoudit třetí nezávislou osobou – soudním znalcem v oboru.

WWW.SPOTREBITELE.INFO

RADY LETEM

DOTAZ: Dnes mně přišel balíček, který jsem si objednal. Přivezla mi ho přepravní služba, při předání po mě chtěli podpis, což je normální. Potom ale chtěli i číslo občanského průkazu nebo rodné číslo. Má na to přepravní služba právo? Jelikož jsem neměl OP, musel jsem k podpisu připojit rodné číslo.

ODPOVĚď: Tyto údaje podle zákona o ochraně osobních údajů jsou považovány za tzv. osobní údaje, neboť na jejich základě „lze subjekt údajů přímo či nepřímo identifikovat“. Se stížností se obraťte na Úřad pro ochranu osobních údajů.

DOTAZ: Je prodejce elektronického zařízení povinen zajistit pro prodaný výrobek také pozáruční servis? Jak dlouho ho musí zajistit?

ODPOVĚď: Dříve existoval zákon, který ukládal výrobcům nebo dovozcům zajišťovat servis na prodané výrobky po dobu 10 let od ukončení výroby nebo dovozu. Nyní takový zákon není, čili po skončení záruky se opravdu může stát, že výrobek nikdo neopraví. Asi bych doporučil shánět soukromou opravu, případně náhradní díl na internetu atd.

DOTAZ: Na upozornění kolegyně jsem zjistila, že realitní kancelář svévolně změnila výši prodejní ceny, která byla sjednána při podpisu smlouvy. Na mě upozornění, že s tímto faktem nesouhlasím, po několika dnech, cenu opět upravila. Je toto přípustné?

ODPOVĚď: Pokud jste se nedohodli jinak, není realitní kancelář oprávněna měnit kupní cenu, za kterou nemovitost prodáváte. Jedná se zřejmě o porušení smlouvy, kterou jste s realitní společností uzavřeli, ze kterého můžete vyvozovat případně i následky – např. pokud tak bylo sjednáno, můžete trvat na zaplacení kupní ceny, případně můžete od smlouvy odstoupit.

V případě jakýchkoli problémů se mohou spotřebitelé obrátit na **poradenskou linku SOS na čísle 900 08 08 08**, která je zpoplatněna 8 Kč za minutu volání. Lze také využít online poradny na www.spotrebitele.info a lze se obrátit také na **bezplatné osobní poradny**, které má SOS ve všech krajích ČR.
Telefon do centrály SOS: 224 239 940.

**Začínají
PC kurzy 2010
pořádané RS ČR**

Hlásit se můžete na tel.:
234 462 075 nebo e-mail:
hrebejk@rscr.cz, nebo
písemně na adresu redakce DS.

Garantuje ministerstvo zdravotnictví ČR

Xpěčka opravdu končí

Zdeněk HŘEBEK
počítačová poradna

Nezvládnou Internet Explorer 9 ani nové disky.

Zdá se, že uživatelé téměř deset let starého operačního systému od Microsoftu budou mít stále víc důvodů k tomu, aby ho přestali používat. Firma v říjnu definitivně končí s jeho prodejem i podporou některých starších verzí.

Rozhodnutí mimo jiné znamená, že budoucí hardware a software nemusí na počítači s Windows XP správně fungovat. I to bude důvod pro přechod na novější verzi operačního systému (OS). Rozlučte se s Windows XP i Windows 2000.

V červenci 2010 ukončila firma Microsoft podporu Windows XP Service Pack 2 (SP2) a Windows 2000 Professional. Od 22. října 2010 pak přestane dodávat Windows XP výrobcům netbooků. Ukončení podpory a prodeje souvisí s životním cyklem operačního systému Windows, který trvá v průměru 10 let. Firma přitom přestala samostatně Windows XP prodávat v roce 2008. Na začátku roku pak přišli uživatelé i o možnost získat tento OS spolu s počítačem s OEM licencí. Pouze netbooky získaly výjimku.

Firma tak chce donutit uživatele, aby začali používat novější a obecněji lépe zabezpečenější systémy. Podle některých údajů se může jednat až o 30 procent uživatelů systému Windows.

Od poloviny srpna lidé pracující s Windows XP SP2 nebudou dostávat žádné záplaty a další opravy. Týká se to všech programů včetně Internet Exploreru. Microsoft pro tyto verze prostě nebude opravy vůbec vyrábět.

Kdo bude chtít i nadále využívat Windows XP a zároveň mít podporu od Microsoftu, měl by přejít na aktuální Service Pack 3 (SP3). Ale i toto řešení je pouze dočasné. SP3 byl dán k dispozici v květnu 2008 a podpora by měla trvat až do roku 2014. Nedá se očekávat, že by firma připravila ještě další opravný balíček pro Windows XP, a tak se nejdéle za čtyři roky nad jedním z nejpoužívanějších OS definitivně uzavře voda.

Uživatelé však budou mít stále více i jiných důvodů k tomu, aby přešli z Windows XP na novější OS. Už dnes mohou mít problémy s některými pevnými disky, které pracují v režimu Advanced Format (AFD). Využívají sektory o velikosti 4kB a zpravidla se označují jako 4K. Windows XP však pracují se sektory o velikosti 512 bajtů. Výrobci pevných disků na toto omezení myslí a nabízejí emulaci starého systému i pro nové disky. Ale je to emulace a to znamená, že má negativní vliv na výkon.

I samotný Microsoft dává od Windows XP ruce pryč. Podle serveru ComputerWorld řekl Giorgio Sardo, technologický evangelista Microsoftu na konferenci Web 2.0 Expo, že nebudou uvádět připravovaný Internet Explorer 9 pro tento operační systém. „IE9 je moderním prohlížečem, který těží z hardwarových schopností moderního operačního systému,“ vysvětlil rozhodnutí Sardo.

Prodej operačního systému Windows XP končí. Skladové zásoby u posledních distributorů se tenčí a další už nedostanou. Poslední baštou XPček tak budou některé netbooky, kde bude nejdéle nabízený OS od Microsoftu natvrdo předinstalován.

Více než osm let od uvedení na trh se uživatelé rozloučí se systémem, jehož životnost musel Microsoft kvůli trvající oblibě několikrát posunovat. Oficiálně měla Windows XP skončit na konci roku 2007, ale firma jejich životnost prodloužila o další půlrok a byla ochotná jít ještě dále. – I když se krabicové verze Windows XP přestaly prodávat právě v roce 2008, tzv. OEM lince určené pro prodej s hardware byly stále k dispozici. To se však nyní mění.

Mobilní telefon pro seniory nyní i na vybraných poštách!

 Chcete používat mobilní telefon, ale jsou pro Vás běžné přístroje příliš složité nebo titěrné?

 Máte slabší zrak, nosíte silné brýle nebo hůře slyšíte?

 Máte obavy o svou bezpečnost nebo trpíte rizikovými zdravotními problémy?

 Budte ve spojení se svou rodinou rychle a jednoduše!

Odpovědí je několikrát oceněný* mobilní telefon ALIGATOR s velkými tlačítky a jednoduchým ovládáním bez zbytečnosti. Displej s velkými písmeny a čísly. Velká hlasitost. SOS tlačítko v případě nouze přivolá pomoc. Klávesám můžete přiřadit čísla rodinných příslušníků, stačí pak klávesu chvíli přidržet a číslo se vytočí samo.

* zlatá medaile v prestižní mezinárodní designérské soutěži IFdesign Awards 2010
* čestné uznání na veletrhu FOR SENIOR

ALIGATOR
A500 senior **1 599,-**

Mobilní telefony pro seniory zakoupíte v záložkovém obchodě www.aligator.cz v dobrých obchodech a nyní i na poště!

Sleva 5 %

Tento kupon Vás opravňuje k nákupu mobilního telefonu ALIGATOR A500 se slevou 5% z maloobchodní ceny s DPH.
Tento kupon platí pouze při osobním nákupu v prodejně ALIGATOR, Sokolovská 161, Praha 8, 180 00 (Prodejna je nedaleko stanice metra „Palmovka“, na rohu ulic Sokolovská a U Balabenky)
Nebo dobírkou, při zaslání kuponu poštou na adresu: ADART COMPUTERS s.r.o., Sokolovská 161, Praha 8, 180 00

Připomínáme úplně všem:

Už v minulém čísle Doby seniorů jsme vyhlásili soutěž pro fotografie seniory, jejíž motto zní Vyfoťte své miláčky. A znovu se ukázalo, že naši čtenáři mají smysl pro soutěžení. Už jsme dostali první fotografie. A tak jen znovu opakujeme: uvítáme, když soutěžní snímky budou ve formátu A4 nebo A5. V takovém případě se totiž do hlavní soutěže dostanou automaticky, u menších formátů bude o postupu do finále rozhodovat redakční porota. Dodáváme, že bude docela přísná, protože peněz na reprodukci pidifotografií do požadovaného formátu skutečně nemáme nazbyt... Změna by mohla nastat jen tehdy, kdyby seniorskou akci podpořili např. premiér Nečas, ministr financí Kalousek nebo ministr vnitra John či jejich sponzoři. Zatím ovšem podobné řešení vidíme spíše v oblasti fantazie.

**Nová
soutěž
DS**

Jak jsme už uvedli, autor nejlepší (rozhodně odborná, ale zejména laická porota) dostane za odměnu mobilní telefon značky Aligator A500. Telefon, který zaujal veřejnost nejen svojí vstřícností k seniorům, ale také svou elegancí, která si nezadá s těmi nejmodernějšími mobily. Ptáte se nás také, jak chápat zadání „vyfoťte své miláčky.“ Na tyto otázky máme jen jednu odpověď: chápejte ho přesně tak, jak ho sami cítíte. Miláček skutečně nemusí mít jen čtyři nohy nebo dvě křídla... Na vaše fotografie čekáme do konce září 2010. (fav)

Brno rozšiřuje nabídku

Z iniciativy Rady seniorů Jihomoravského kraje rozšířily tři brněnské univerzity nabídku kurzů v Univerzitě třetího věku (U3V). Tyto kurzy budou probíhat od října 2010 do dubna 2011. Díky finanční podpoře z Krajského úřadu je výše zápisného ve srovnání s běžnými kurzy U3V výrazně nižší.

Historické proměny umění

(výuka ve středu odpoledne 1x za 14 dní, od 13.10.), 300 Kč

Cvičení pro zdravé klouby a kosti

(výuka ve středu odpoledne 1x za 14 dní, od 20.10.), 300 Kč

Přihlášky: Od 13. září každé úterý a čtvrtek 9.00 - 12.00
Masarykova univerzita,
Žerotínovo nám. 9,
St. odbor rektorátu, Mgr. Petr Adamec
e-mail: adamec@rect.muni.cz

Jak si můžeme lépe rozumět, jak se můžeme lépe vyjádřit

(výuka ve čtvrtek, 1x za 14 dní, od 14.10.), 150 Kč

Přihlášky: Od 13. září každé úterý a čtvrtek 9.00 - 12.00
Vysoké učení technické v Brně,
Antonínská 1,
U3V přízemí č. 121, Lenka Shromáždilová
e-mail: shromazdilova@lil.vutbr.cz

Zahrada a člověk

(výuka v pondělí, 1x za 14 dní, od 11.10.), 150 Kč

Víno a zdraví

(výuka v pondělí, 1x za 14 dní, od 18.10.), 150 Kč

Přihlášky: Od 13. září každé úterý a čtvrtek 9.00 - 12.00
Mendelova univerzita v Brně,
Zemědělská 1, Inst. celoživ. vzdělávání,
Ing. Jana Loukotová
e-mail: jana.loukotova@mendelu.cz

Pozn. red.: Jsme rádi, že na otázky spojené se stárnutím společnosti přicházejí stále více i díky působení RSČR podobné konkrétní odpovědi. Současně děkujeme všem odpovědným, kteří na rozdíl od byrokratických „odfajkovářů“ tuto problematiku berou jako společenskou potřebu a odmítají ji chápat jen jako nějakou papírovou záležitost.

Seriál DS připravuje
Lenka ŠNAPKOVÁ, Dis

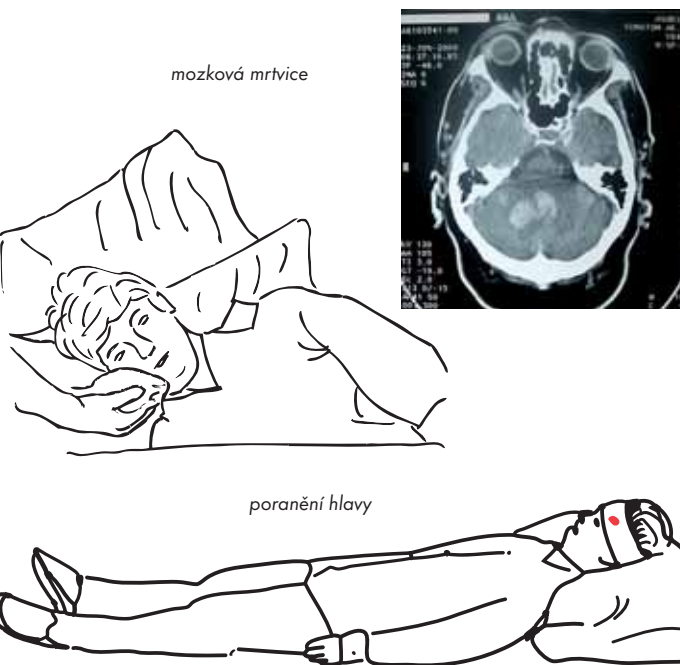
Seriál DS ZÁKLADY PRVNÍ POMOCI 8. DÍL Pomoc při mozkové mrtvici

Protože moji rodiče jsou již v důchodovém věku a tráví od jara do podzimu své volné chvíle na chaloupce, často přemýšlím, zda jsou v pořádku a zda by jim v akutní situaci stres dovolil poskytnout si vzájemně kvalitní a účinnou laickou první pomoc.

Samozřejmě z mé strany dostávají pravidelné a opakované informace o možných chorobách, náhlých stavech a jejich řešení, ale pokud jde o život blízkého člověka, se kterým trávíte celý život, stres zahraje svou roli a může nastat skutečně kritická situace. Proto bych se ráda v tomto díle věnovala akutnímu stavu, který není nijak výjimečný v seniorském věku. Jde o cévní mozkovou příhodu, kterou obecně známe pod označením mozková mrtvice. Jednou z příčin mozkové mrtvice je ateroskleróza, což je onemocnění stěny mozkových cév. K ateroskleróze dochází většinou v pokročilejším věku. Na podkladě tohoto onemocnění může dojít k ucpání cévy nebo jejímu prasknutí a následnému krvácení, což způsobí částečné poškození mozku. Vznik mozkové mrtvice bývá náhlý a příčinou může být vysoký krevní tlak, stres či fyzická námaha.

Příznaky:

- Postižený může udávat **poruchy citlivosti či mravenčení na jedné straně těla.**
- Může se objevit **porucha hybnosti jedné poloviny těla** (povislá končetina)
- Postižený mívá **„spadlý koutek úst“** na jedné straně a poruchu řeči.
- Bolest hlavy, závratě, nevolnost až zvracení.
- V nejtěžších případech může postižený ztratit vědomí, případně může dojít až k zástavě srdce.

První pomoc:

- Uklidíme postiženého (tělesný i duševní klid)
- Poloha postiženého při mozkové mrtvici je **vleže na zádech** se zvednutou hlavou.
- V případě bezvědomí uložíme postiženého do stabilizované polohy.
- V případě akutní zástavy srdce a dýchání, okamžitě zahájíme neodkladnou resuscitaci.
- Postiženému nedáváme nic pít ani jíst do kontroly lékařem.

V žádném případě nekouřit!

V případě podezření na cévní mozkovou příhodu přivoláme záchrannou zdravotní službu na lince 155.

Co to je?

Mozkový infarkt je náhle se rozvíjející poškození určitého okruhu mozkové tkáně vzniklé poruchou jejího prokrvení kvůli uzavěru mozkové tepny či krvácení při porušení celistvosti stěny některé z mozkových cév, provázené akutními neurologickými příznaky.

Nárůst výskytu mozkového infarktu se zvyšuje v populaci o 1-1,5% ročně. Příčinou je zvyšování počtu lidí s vyšším věkem, ale i častější výskyt mozkového infarktu u lidí v produktivním věku. Poškození mozku, výskyt neurologických obtíží i možnost uzdravení je dána příčinou vzniku mozkového infarktu, jeho rozsahem i umístěním v mozkové tkáni.

- Mozkový infarkt vzniklý nedokrevností tkáně pro ucpání přírodní cévy se projevuje nejčastěji poškozením hybnosti různých částí těla. Při včasné léčbě (do 3-6 hodin) je možnost úplné úpravy těchto neurologických potíží.
- Mozkový infarkt vzniklý na podkladě krvácení do mozkové tkáně bývá většinou závažnější. Při rozsáhlém krvácení může dojít velmi rychle k mozkovému otoku, útlaku centra pro dýchání a srdeční činnost a tím ke smrti postiženého.
- Při krvácení z některé porušené cévy v mozkových obalech dochází též k rozvoji neurologických příznaků, které jsou komplikovány působením krevních produktů, shlukujících se v krevní sraženinu (hematom). Krevní sraženina reaguje nadále s mozkomíšními tekutinami. Příznaky potvrzující tuto komplikaci se objeví až v určitém odstupu (do 10 dní). Původně zlepšující se stav pacienta se zhoršuje a objevuje se tzv. opožděné ischemické poškození mozku. (ds)

Kam psát a volat

V případě dotazů k tématu pište Lence Šnapkové na kontaktní e-mail info@kurz-prvni-pomoc.cz nebo telefonujte do redakce na telefonní číslo 234 462 075. Rádi dotazy předáme.

www.kurz-prvni-pomoc.cz

OHNIVÁ ZKÁZA SODOMY

Seriál DS připravuje
ThDr. Jan SCHWARZ

Zkáza Sodomy na ilustraci
v Norimberské kronice
z 15. století

Abrahám bydlel dvacet let v kenaánské zemi, byl téměř stoletý stařec, ale vlastní děti stále neměl. Proto se smutně modlil k Bohu „Odejdu ze světa bez dětí. Kdo bude mým dědicem?“

Bůh Hospodin se zjevil Abrahámovi a sdělil mu vyhlášené a radostné tajemství „Abraháme, neboj se. O cíl své cesty se nestrachuj. Už za rok bude tvoje žena Sára chovat v náručí krásného syna. Dáš mu jméno Izák. A staneš se praotcem mého národa. Tvým potomkům dám zemi a budou mi naslouchat. Na potvrzení této smlouvy bude každý chlapec osmého dne po narození obřezán. Jen skrze bolest obřízky a znamením krve se naplní i naše smlouva rozmnožením darů života.“ Abrahám souhlasil a v Mambre u Hebronu uvěřil, že všechna putování, hledání země zaslíbené, zápasy a zkoušky víry mají blahodárný cíl.

Bůh Hospodin provázený dvěma anděly býval u Abraháma častým hostem. Od Abraháma odcházeli k Sodomě. I řekl jednou Hospodin při pohledu na velké město „Sodomské hříchy jsou tak těžké, že volají až ke mně. Zahubím to město.“ Abrahám si vzpomněl na Lota a ulekl se. Trestu se nevyhne ani Lot?

Přítel se snaží druhému v tísní pomoci. Soucit i nemocné tělo léčí. V boji o zachování života může síla citu hodných rukou postavit poraženého přítele na nohy a přísného i spravedlivého Boha Hospodina, Soudce a Ochránce o milost poprosit.

Proto Abrahám pokorně přistoupil, sklonil se před Hospodinem a zeptal se „Zahubíš, Pane, s nehodnými i hodné? Co když žije v Sodomě padesát hodných lidí?“ Hospodin odvětil „Bude-li v Sodomě padesát hodných lidí, odpustím kvůli nim celému městu.“ Abrahám ale dál pokračoval v řeči „Nehněvej se, Pane. Co když hodných bude čtyřicet? – Nebo jen třicet? A když jich bude dvacet? Nebo se mezi sodomskými najde třeba jen deset hodných?“ Hospodin odpověděl „Bude-li v Sodomě bydlet deset hodných lidí, odpustím pro jejich životy celému městu.“ A poté se rozešli. Avšak ukázalo se, že ani hrstka deseti hodných lidí nežila v Sodomě. Andělé vyvedli Lota i s rodinou za město a když slunce vyšlo, seslal Hospodin oheň z nebe a zahubil sodomské. Žena Lotova však byla zvědavá a snažila se navzdory Boží radě aspoň zdálky zahlédnout zničení města. Ohlédla

se k Sodomě a ztrnula úlekem. Tím ohlédnutím za zkázou zlovolných sousedů uviděla v ohni planoucí a milovaný domov a její tělo se proměnilo v solný sloup. Neukojitelnou zvědavostí nad zbytky dýmajícího města uhořela a zkameněla.

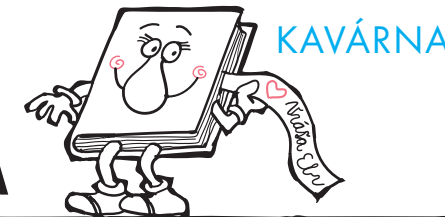
A tak byla zničena Sodomska opovázlivost a pyšná touha po bohorovnosti. Ale oběti lásky a osvědčení víry v Boží moc se nevyhnul ani praotec Abrahám. Zkouška v sobě často ukrývá tu nejdražší pravdu a tajemství.

Tak měl Abrahám už brzy potvrdit obětováním svého jediného syna Izáka, že ve zkoušce víry obstál a stal se obrazem Božím na zemi, chrámem těla, v němž přebývá Duch svatý.

Pravda lidského života vítězí, někdy až naposled. Dobro, lásku a oběti ani hrozba smrti nezastaví. Patriarcha Abrahám, otec Izáka, už to ví, ale i my můžeme doufat a pevně věřit, že láska a víra v Tvůrce světa, pravda Boha Hospodina ve vodě neutone, Sodomou nebloudí a ani v tom nejpálivějším ohni neshoří.

Příště:
Obětování Izáka

ZÁLOŽKA VRÁTI EBRA

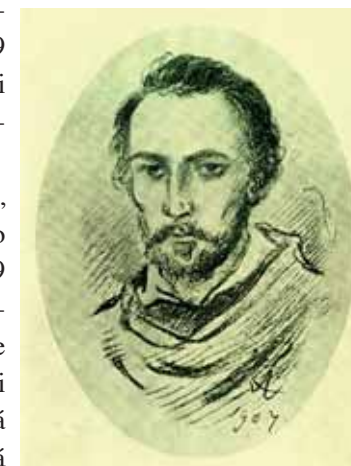
Ještě jednou K. H. Mácha

V květnovém čísle Doby seniorů jsem rád vzpomenu „Měsíce poezie“ a tedy básníka Karla Hynka Mácha. Dnes se k němu zde vracím s prozrazením, že dvousté výročí narození tohoto básníka se stalo podnětem k výstavě, která do 31. října zaplnila všechny prostory pražského letohrádku Hvězda. Jde o velkou výstavu kolekce zajímavých dokumentů, fotografií, výtvarných děl i lite-

rárních památek s ozvučením ukázkami recitací Máchova máje v podání českých herců a hudebními skladbami, inspirovanými Máchovými verši z archivu Českého rozhlasu. Návštěvníci mohou shlédnout i dokumentární film z Máchova druhého pohřbu na pražském Vyšehradě v roce 1939 a zfilmovanou novelu Cikáni z roku 1921 z fondů Národního filmového archivu.

Výstavu pořádá Památník národního písemnictví, pro který připravuji na podzim literární pásmo z veršů Jaroslava Seiferta (letos uplynulo 109 let od jeho narození). Pásmo chystám ve spolupráci s Jaroslavou Panýrkovou. V příštím roce se v PNP představí se svými francouzskými písněmi i naše společná známá Zdenka Lorencová, která mě vyzvala k přednesení Villonových veršů (a já nabídku neskromně přijal).

Váš Vráťa EBR

Kdo pomůže s výstavou?

Pamatujete si ještě na fronty před knihkupectvími? Na úzkoprofilové tituly čili podpultovky? Na přiděly knih po jednom výtisku?

To vše bylo za toulu s vžitým heslem Každý čtvrtek nové knihy.

Po dohodě s vedením Paláce knih Luxor (Václavské náměstí č. 41) připravuji na březen (býval kdysi označován jako Měsíc knihy) výraznou výstavu z tehdejší atmosféry kolem vydávaných a prodávaných knih.

Hledám na toto téma staré články a fotografické reportáže z novin a časopisů, fotografie, kresby, plakátky, různé otiskné slogany, prospekty, bulletiny, vývěsky atd. atd. Pokud něco máte doma, chtěli byste půjčit či dokonce věnovat, potěšíte pak celou řadu pamětníků a ctitelů knih.

Prosím, dejte mně zprávu buď telefonicky, dopisem nebo mailem. Moje adresa je: Vráťa Ebr, Brandýská 17, 181 00 Praha 8 – Čimice, mobil mám: 720 442 304 a e-mail: ebrovska.uhnije@seznam.cz.

Děkuji předem – teď již jen za trpělivé přečtení a zamyšlení se...

Vráťa EBR

Další akce roku KHM

5. 8. - 12. 9. VMG v České Lípě ve spolupráci s Divadlem J. K. Tyla v Plzni

Divadelní kostýmy – Od myšlenky k realizaci K. H. Mácha jako herec – ochotník

5. 8. v 17.00 – Přehlídka historických klobouků: modely ze salónu Meluzína z Kutné Hory.

15. 8. - 15. 9. Karel Hynek Mácha na pohlednicích – ve Vlastivědném muzeu a galerii (VMG) v České Lípě.

8. - 12. 9. Zahrada Památníku K. H. Máchy v Doksech – Máchovské řezbářské sympozium – v rámci konání XXV. řezbářského sympozia bude dvanáct uměleckých dřevosochařů z celých Čech ztvárňovat podobu básníka.

7. 9. Biberova kaple VMG v České Lípě vystoupení Severočeského filharmonického sboru (J. Křička – Pozdravujte zemi obláčekové – zhudebněné básně K. H. Máchy)

8. 9. Česká Lípa – Dramatizace Máchova Máje v podání Barbory Hrzánové. (red)

Můžeme se sejít

U mých knižních kuriozit, spojených s nejmenším antikvariátem, se můžeme sejít v pátek 31. července odpoledne v 17. hodin. Ovšem jen pokud budete na Vysočině, poblíž Nového Města na Moravě, tedy přímo ve Třech Studních u Frýšavy v Galerii Ivana Svatoše.

Budu u Vás doma

A to 10. září dopoledne. Tedy aspoň v televizním pořadu „Barvy života“, kde mám s paní Marií Retkovou krátké povídání s ukázkami kuriozních knížek.

Právě jsem dokončil

Svoji další knihu – tentokrát o víně a vinařích. Knížka je opět plná úsměvných historek, výroků a anekdot, malých rad a poučení z pera populárních českých osobností. Vyjde po prázdninách v malém formátu s ilustracemi známého kreslíře Miroslava Pavlíka. Tento titul bude už pátou knížkou edice Úsměvné knížky Vráti Ebra (předešlé byly Vánoce, Velikonoce, Houby převážně nevážně a Důchodci pro ně za ně – vydává nakladatelství Krigl, které sponzoruje i soutěže v DS).

Vráťa EBR

	ZÁŘEZ	1.DÍL TAJENKY	INICIÁLY FOTBALISTY PANENKY	PREZENT	ASJUSKÁ ZEMĚ	JIHOČESKÉ MĚSTO	ZKRATKA PRO „ITALSKY“		UMĚLECKÝ TANEC	DRUH AMISŮV	TENISOVÝ ÚDER	PLOŠNÁ MÍRA	2.DÍL TAJENKY	ZHOTOVO- VÁNÍ LÁTKY
VLOŽIT DO HRY								NEŽÁDOUCÍ PRÍMĚS						
OPRAVNÁ ZKOUŠKA								SYMBOL LÁSKY PROUŽEK LÁTKY						
JIŽ			MAĎARSKÉ MĚSTO TRPYT				VYJÁDRĚNÍ ZÁVAZKU SPZ SEMIL					PŘEDLOŽKA GEOL.ÚTVAR DRUHOHOR		
PLES (hovorově)				BUDOVA PRO BOHOSLUŽBY DÍRA V ZEMI							POUZE SOUPEŘÍ			
	OSMANSKÁ VOJENSKÁ HODNOST TĚMĚŘ				ROZMAČKANÉ VINNÉ HROZNY NÁPOJ					SOUDECE MLÁDEŽ				
SACÍ ÚSTROJÍ HMYZU						INICIÁLY CESTOVATE- LE HOLUBA BIOGRAF		NEMOCNÁ (knižně) UKAZOVACÍ ZÁJMENO						JEDEN ZE TŘÍ MUŠKETÝRŮ
JEDLÁ HOUBA						CHILSKÁ POUŠŤ ÚŘEDNÍ SPISY								
INICIÁLY VZPĚRAČE ZAREMBY			ZN.NÁKL. AUTOMOBILU HRABAVÝ PTÁK					PRAVDĚ- PODOBNE SICILSKÁ SOPKA				SPZ LITOMĚŘIC ŘÍČNÍ RYBA		
HRDINA				PRŮZKUMNÁ AKCE MOTIV							LOUKA PODĚL ŘEKY DVOJICE			
PŘEDURČENÍ					JMÉNO HER- CE ŠIMÁNKA VELETOK V AFRICE				ALKOHOL NÁPOJ CHORVATSKÉ MĚSTO					
	PANOVNICKÉ SEDADLO PEVNÁ ČÁST TĚLA					INIC.BÝV. PREZIDENTA NOVOTNÉHO DÁBLOVÉ		PISEMŇY ZÁZNAM ČÁST ÚST						
PŘEDLOŽKA			TĚLOCVIČNÁ POLOHA NÁSEP				NEJVYŠŠÍ TURECKÁ HORA SÁZENKA							JMÉNO CHLAPCE
ZPROSTIT FUNKCE							INIC.PEV. DESTINNOVÉ MŘÍŽOVÉ DVERE				FÁZE MĚSÍCE PROUTĚNÉ NÁDOBY			
MOŽNÁ					HLAS HODIN SAMUEL DOMÁCKY							ŘECKÉ PÍSMENO TLOUCT		
ČESKÝ DRAMATIK				KRÁTKÉ KABÁTY				AUTOMAT KANCELÁŘS- KÁ ZKRATKA						
V ČERVENC A SRPNU NA NOVINOVÝCH STÁNCÍCH			Křížovky	ŽENSKÉ JMÉNO POKRYVKA HLAVY BISKUPA					JEDEN Z ROZMĚRŮ					
									MRAVO- VĚDEC					

VYHRÁLI S DOBOU SENIORŮ!

Správné znění tajenky z minulého čísla: **Boj se vody, která ani nehučí, ani nepění.** Knížky od sponzora soutěže tentokrát za správné řešení dostanou Daniela Knechtová z Nových Jíren, M. Prachařová z Uherského Hradiště, Jana Novotná z Ústí nad Labem, Marie Volfová z Dobříše a Jitka Pintová z Prahy. Všem výhercům blahopřejeme, na řešení velké křížovky z tohoto čísla čekáme do 20. srpna. Přejeme hodně zábavy!

Vážení čtenáři,
křížovky pro Vás připravuje redakce čtrnáctideníku
Křížovky pro každého.

V tomto měsíci 10. a 24. srpna
na novinových stáncích

Byblos – KOČKA RYCHLEJŠÍ NEŽ ŘEZNÍK

S duchodem za brány
Orientu – 14. díl

Město Byblos se považuje za úplně nejstarší obydlené město naší planety. Stojí již okolo 7000 let, bylo založeno kolem roku 5000 př. n. l. jako vůbec první z šes-tice zakládajících fénických měst – podle pověsti samotným bohem Baalem. Město dalo název Bibli a v ní se také několikrát zmiňuje, mimo jiné v Knize králů, kde se uvádí, že odsud pocházeli stavitelé Šalamounova chrámu v Jeruzalémě. Při vykopávkách se našlo mnoho staroegyptských

(tržiště). U nedalekých zbytků křižáckého hradu je vchod do archeologického areálu. Ten lze celý přehlédnout z hlavní věže hradu z 12. století. Chloubou areálu jsou vykopávky, jež vynesly na světlo zbytky domů, chrámů, hradeb i hrobů z doby 5. tisíciletí př. n. l. Na sarkofágu krále Ahrirama se zachoval první delší nápis v plně vyvinutém fénickém písmu. Je horko a tak jdeme na chvíli do přístavu. Zde si jednak prohlížíme stará antická

Poté pokračujeme směrem hranice hrani-cím se Sýrií. Zastavujeme ještě v městě s exotickým názvem Tripolis. Na polo-rozbořených domech visí portréty zřejmě významných státních činitelů. Malá část naší výpravy se vyšplhala až na nejvyšší vrchol k pevnosti, odkud byl krásný pohled na město. Největší výhodou bylo, že sem nahoru nebyla cítit řeka (či lépe stoka). Asi nevoní ani místním obyva-telům, a proto se intenzivně pracuje na jejím zakrytí železobetonovými překlady. V době naší návštěvy byl po obou stranách řeky trh. Báli jsme se ale něco zakoupit. Stánky s potravinami byly doslova oblože-ny nepořádkem, špínou a odpadky. Viděli jsme tahanici divoké kočky s majitelem řeznického pultu o kus masa. Kočka byla rychlejší a vyhrála. Jsme proto docela rádi, když toto město opouštíme a vydá-váme se směrem k syrským hranicím. Překračujeme libanonsko-syrské hranice a míříme k hradu Craq des Chevaliers.

Pro DS píše a fotí Zdeněk HŘEBEJK

Příště: Nabíráme směr k domovu.

Výherci našich soutěží

Sudoku (23) Ladislav Hudec z Polanky nad Odrou; Skryvačka: (Doba seniorů – zpréházené slabiky v prvním sloupci) Pavel Vidlář z Přerova; Police: (červená, fialová, žlutá, modrá) Renata Turčinová z Litoměřic; Kniha Duchodci s věnováním autora: (únor 2010): Václav Tomášek z Prahy, Libuše Kučerová z Ostravy-Poruby, Marie Pacáková z Liberce. V závorkách jsou uvedena správná řešení. Ostatním zájemcům o knihu o duchodcích připomínáme možnost koupě se slevou pro čtenáře DS (viz minulé číslo). Na řešení úkolů z tohoto čísla čekáme na známých adresách (viz tiráž na str. 3) do 20. srpna. Tři knižní poukázky vždy v hodnotě 200 Kč pro vítěze soutěží z této stránky věnuje nakladatelství Kanzelsberger.

artefaktů, které svědčí o čilém obchodním ruchu mezi zemí na Nilu a Byblosem. V roce 1984 byl Byblos zapsán na seznam světového kulturního dědictví UNESCO. Prohlídka Byblosu byla pro nás (namlsané tím, co jsme již viděli) trochu zklamáním, ale nesporný význam a důležitost tohoto místa prostě nedovoluje je minout. Prochá-zíme úzkými uličkami osmanského súku

mola, smáčíme nohy v moři, ale hlavně se jdeme podívat do vyhlášené restaura-ce U piráta Pepeho. Současný majitel je synem legendárního Pepeho. Na stěnách visí fotografie všech celebrit, které kdy tuto vyhlášenou restauraci navštívili. A nechyběla mezi nimi ani fotografie býva-lého našeho prezidentského páru Václava a Dagmar Havlových.

ZÁBAVNÉ SOUTĚŽENÍ V DS

SUDOKU

Uveďte součet čísel z označených políček.

1	8			5		2		7
						6	9	
		7	3			4	2	
	5	9						
3	6	2	8		7	9	1	
7		1		2		3		
			1		6	5	4	
			4	3	9	7		

Magický čtverec

		3		
	4		5	
4				2
	3		2	
		5		

Doplňte mřížku čísly tak, aby v každém řádku, sloupci i obou úhlopříčkách byl součet všech čísel 15 a aby se tam žádné číslo neopakovalo.

Záhadné nápisy

50 i to 5 e 50	1000ě 50n ík	50 i to 1000 yš 50
----------------------	--------------------	--------------------------

SLOŽITOSTI zdravotního nadstandardu

Prof. MUDr. Pavel
KALVACH, CSc.

Na podzimním semináři Sdružení občanů v Národohospodářském ústavu ČSAV tři prominentní znalci zdravotnictví zmínili ve svých vizích nezbytnost komerčního připojištění. Má se tím dosáhnout východiska ze situace, kdy narůstající náklady zdravotnictví „nelze pokrýt“ ze společných zdrojů solidárního pojištění.

V době pokročilejší se po volbách dovídáme, že nová koalice se již pro nadstandardy rozhodla, pouze neví, jak definovat standard (Hospodářské noviny, 21. 6. 2010). To by ovšem při tak velkolepém rozhodování mohlo být na závalu. V následující úvaze mřím ke zmapování tématu. Za standard můžeme pokládat ten výkon zdravotnictví, který je v dané zemi v dané historické době obvyklý. Takový průměr je obklopen širokým spektrem rozdílů, protože při každém výkonu vždy někdo někomu, ať už vědomě nebo mimoděk, nadržuje a jiný na to doplácí. Bojovný občan si vymáhá lepší ošetření než skromný flegmatik. Systémově nás zajímá obvyklý standard, abychom mohli vyčlenit položky, na něž si budou zájemci platit „cash“, nebo ze svého komerčního připojištění. Co tedy bychom mohli poskytnout lepšího, nadstandardního?

a/ Superprostředí – Zdravotnická budova moderní, „čekárny s hudbou a kávou“, pokoj s vlastním WC, koupelnou, komunikační pomůcky atd.

b/ Rychlost vyšetření a ošetření – Předbírání obvyklých čekacích dob, vyhovění v době, kterou si určí pacient.

c/ Ošetření diagnóz, které nebudou ošetřovány ve standardu – Tzv. méně dramatické nemoci by byly vyřazeny ze standardního pojištění (např. kuří oko? padání vlasů? ploché nohy? chrápání? zádumčivost? plastika? reprodukce? skolioza? suchá kůže? vlhká kůže? chraptivý hlas?)

d/ Lepší materiály a pomůcky – Proti osobám na „standardních“ kontrastních látkách, protézách, ortézách, katetrech, pace-makerech, dopřát nadstandardům lepší „Americké a Švýcarské“

e/ Péči superspecialisty – Zkušené odborníky vyhradit pro nadstandard?

f/ Laskavost zacházení – Provést ošetření tam, kde si to nemocný přeje, kdy si to přeje a kým si to přeje, s dostatečným časem k rozhovoru, s „podáním ruky“, představením lékaře jménem, respektováním individuálního vkusu.

g/ Intenzita ošetření a frekvence kontrol – Bolavá záda se mají masírovat týden, nebo měsíc? Série elektroforéz, B - vitaminů, perličkových lázní se mají opakovat jednou za půl roku nebo za rok?

A teď se můžeme vyřádit na diskusích, jak to nejlépe pojmout.

Ad a/ Bylo by lépe takovou skvělou nemocnici pro extra zájemce postavit, nebo ji máme zabavit ze stávajícího fondu a standardní pacienty omezit na ostatní zbývající? Kolik takových zařízení v republice konstruovat? Z jaké dálky se budou sjíždět a na jak dlouho?

Ad b/ Má si podnikatel s hypotékou postavit nové zařízení, kde se budou

Ad d/ Volba kvalitních pomůcek se v praxi často řídí okolnostmi dané diagnózy. Osoba vyššího stupně ohrožení např. dostává účinnější lék, mladší člověk s vyhlídkou na dlouhodobé využití endoprotézy potřebuje její delší trvanlivost. Definovat značku běžného použití pro ten který rok bude obtížné; trh do toho vstupuje s akcentem na nejrůznější

ně přicházejícími lidmi bez objednání, takový zdravotník nemá na ohleduplnost prostor. Vezmeme personál pro „nadstandardy“ s patřičnou slušností a ochotou z dosavadního fondu, nebo si vyškolíme nové?

Ad g/ Stanovit gradient naléhavosti pro intenzitu a opakovatelnost vyšetření i procedur je velmi obtížné. Kdysi

provádět okamžitá vyšetření, nedostupná pro běžně čekající standardní nemocné? Nebo je lépe předbíhat v dosavadních fungujících zařízeních a standardní čekatelé se o každé jedno takové místo posunou ve svém čekání? Je možné vytvořit nadstandardní funkce jaksi navíc a nikomu nepřítížit, nebo pouze za cenu zhoršení péče o ostatní?

Ad c/ Filosofický problém je zde ten, kdy se řeší příznak a kdy diagnóza. Pro účely třídění je nezbytné vycházet z příznaků, protože diagnóza je hotová teprve na konci. To je také hlavní svízel tzv. „Standardů, neboli „lege artis postupů“, které nyní zastupují jakési diagnostické slabikáře v zájmu pojišťoven, tlumících nadměrnou spotřebu pomocné diagnostiky.

vlastnosti daného produktu a též s akcentem na ovlivnění rozhodujících osob.

Ad e/ Švýcarská pojišťovna „Swica“, vycházející z hýření zdravotnickými službami, nabídla svým klientům nižší pojistné – s předpokladem, že tento klient se spokojí s ošetřením u smluvního lékaře. Tedy rayonizace, jaká bývala u nás za socialismu. Na úrovni, do níž společnost ve Švýcarsku již došla, je tato péče kvalitní a pojištěnci se systému nebojí.

Ad f/ Laskavostí se vyznačuje většinou ten zdravotník, který má na pacienta čas a věnuje se mu v kulturním prostředí. Pochopitelně, že člen teamu, kde neustále někdo chybí, v důsledku podvodného rozhodování zdravotnických managementů je kolektiv vždy oslaben o toho, kdo odešel domů po službě, ambulance je přeplněna živel-

se muselo zhmotnění mozku spokojit s jedním CT, za dnešního blahobytu víme, kolikrát se opakují vyšetření, aby neunikly detaily zrádného vývoje. Také rehabilitační lékaři se často přistihnou nad otazníkem, zda mají opakovat novou serii ošetření jen proto, že si pacient intenzivně stěžuje, nebo u jiného, kde je spíše vážný objektivní nález. Odpovědi, které jasně vyřeší kteroukoli z těchto otázek, bychom si zajisté velmi vážili. Vycházet musíme z toho, že čeští politici určili svému národu využívat ve zdravotnictví necelých 7 % národního důchodu. Západoevropské země investují ze svého HDP 9 – 10 %. Znamená to, že objednávka zdravotnických služeb je u nás asi o 28 – 40 % nižší, než je standardní v Evropě. Přičteme-li historickou zao-

stalost budov a technické vybavenosti, do nichž se celých 20 let – a stejně tak nadále – musí ve srovnání s Evropou více investovat, dává nám neúprosná matematika pro vyhlídky našich pacientů velmi okleštěný výsledek. Nešťastní nemocní však očekávají, že se zdravotníci přetrhnou a budou vše ošetřovat na podobné světové úrovni „lege artis“.

Mnozí naši politici by chtěli deficit tedy hradit ad hoc – při onemocnění: vytahovat peněženky, smolit nové nekonečné záznamy o kategorizaci pacientů soukromých, vršit speciální smlouvy s pacienty a lékaři „na pokladnu“. Snad budou ochotni i uznat, že bude zapotřebí nových sekretářských sil (které dosud supluje na úkor pacientů převážně sestry) a systém tak budou dále prodrazďovat. Budoucnost je odsoudit za to, že omezovali princip solidarity ve zdravotnictví. Od dvacátých let minulého století, kdy zavedla všeobecné pojištění Velká Británie, se v pokrokových státech ctí princip společného vkladu do zdravotnictví, z něhož se osudem postižení nemocní ošetřují na úkor zdravých. Zdravý tak platí svůj vděk osudu, že ne onemocněl sám; pro sobce budiž útěchou, že se mu to bude vracet, až onemocní sám. V tomto pojetí jsme dosud, díky své socialistické historii, na předním místě ve světě. Není tedy ani teď nic jednoduššího a čestnějšího, než zvýšit

výběr pojistného a státních dotací na děti a důchodce na adekvátní míru a mít zdravotnictví o čtvrtinu lepší než máme. Kdo se bude proti tomu vzpěčovat a požadovat amerikanizaci našeho zdravotnictví? Pochopitelně že zdraví zbohatlíci, kterým bude líto přispívat na „obyčejné lidi“. Ve své krátkozrakosti nebudou vědět, co je čeká v budoucnosti, až své úžasné vitální síly poztrácejí. Dilematem tedy je, zda zdravotnictví zvelebíme společnými příspěvky, nebo podrazíme solidaritu a hodíme to na nemocné, jako se to děje již regulačními poplatky. Argumentuje se tím, že příliv peněz ze soukromých zdrojů „doplní bezbolestně stávající fondy“. Zde je však nutno si uvědomit, že požadované výkony se nebudou odvádět jaksi navíc, ze systému, který dostane křídla, ale že se budou odvádět zčásti na úkor dosavadního vysíleného zdravotnictví ČR. Na druhé straně nemůžeme popřít, že touze jednotlivce zaplatit si specifický způsob ošetření a vnést do léčebného postupu svůj

diktát za své peníze, je rovněž záhodno vyjít vstříc. V celku je tedy velmi citlivou otázkou, abychom ohlíželi proporcí „nadstandardní péče“ v co možná minimálním rozsahu a udrželi maximum v pojetí solidárním. Zvláště obezřetní potřebujeme být v době, kdy antisocialistický nápor na likvidaci nejruznějších sociálních jistot dosud nepolevil.

Jistě, že by se o těchto věcech diskutovalo lépe, až si náš národ konečně promyslí, jak jsme na tom vlastně „vydělali“, že máme společnost rozdělenou na superbohaté a chudé. Až vyvázne ze své iluze nevidaného blahobytu, kterou jsme si dopřáli vyprodáním českého průmyslu do zahraničí. Výběr adekvátního pojistného do kultivovaných standardů je v současné etapě jednodušší, spravedlivější a modernější metodou pro naši budoucí zdravotnickou praxi.

Prof. MUDr. Pavel KALVACH, CSc.
Neurologická klinika 3. LF, FNKV
Ruská 87, Praha 10
kalvach@fnkv.cz

BÁDÁNÍ u prahu smrti

V roce 1975 způsobila v odborném i laickém světě senzaci kniha Život po životě (Life after Life). Její autor, americký filozof a psychiatr, Raymond Moody (* 1944), v ní seznámil čtenáře s výsledky svého výzkumu na téma „Co nás čeká po smrti“.

Dotkl se mystéria, kterým, ať už si to přiznáváme či nikoli, se čas od času zabývá každý z nás. Pohled na smrt se liší jak dobově, tak teritoriálně, v závislosti na výchově, víře i životní filozofii každého jedince.

Hlavní odpovědi jsou dvě. Smrt může být v závislosti na světovém názoru posuzujícího ukončení života nebo jeho proměna. Názor, že smrt zcela ukončuje existenci daného člověka, je typický pro ateistické a materialistické náhledy na svět, které popírají existenci nehmotné nesmrtelné duše. Z tohoto hlediska se po smrti zvyšuje entropie a následuje postupný rozklad těla. Na druhé straně mince jsou odpovědi, které existenci hmotného těla oddělují od vědomí, či nesmrtelné duše. Jednotlivé náboženské a někdy i filosofické systémy mají obvykle velice důkladně rozpracované představy o tom, co smrt znamená pro lidské bytí a jaký je další osud duše dotyčného – pokud připouštějí, že něco jako nesmrtelná duše vůbec existuje. Pro mnohá náboženství

je ostatně příprava člověka na smrt a její "vysvětlení" jejich hlavní funkcí.

Většina náboženství předpokládá existenci nehmotné nesmrtelné duše, která přetrvává po smrti a žije dál, obvykle mimo hmotný svět živých. Smrt je zde pouze odchodem z tohoto světa, často za lepší a krásnější částí života. V křesťanském pojetí se člověk po smrti dočká spravedlivého rozsudku svých činů. Podle dalších náboženství může docházet k reinkarnaci, tj. převtělení duše zemřelého do nového člověka (či případně k převtělování duše mezi jednotlivými živými organismy). Některé předpokládají finální osvobození zasloužilé duše od tohoto procesu. Některé filosofické a náboženské směry, například hinduismus, hlásají tzv. "kontinuitu bytí". Lidskou bytost považují za nehmotnou duši, která nikdy neumírá. To, co je smrtelné, je pouze nádobu pro ducha, fyzické tělo. Z tohoto pohledu člověk není fyzické tělo a nemůže tudíž zemřít. Smrt pak vnímají pouze jako změnu stavu existence a ve vztahu k fyzickému tělu jako "opuštění vozítka", v němž

duch pobýval a působil na fyzické úrovni existence. Následný rozklad fyzického těla po odchodu ducha je pak způsoben postupnou dezintegrací buněk vlivem absence organizující energie ducha.

Společné mají tyto představy jedno: není nikdo, kdo by je z vlastní zkušenosti potvrdil. Jsou však svědectví o tom, co se děje na prahu přechodu ze života do smrti. A právě o nich byla kniha Dr. Moodyho. Osobně se setkal s několika tisíci lidmi, kteří během života měli osobní zážitek blízkosti smrti. Šlo o první vědeckou práci týkající se jevů v hraniční oblasti mezi životem a smrtí, které byly až do té doby považovány za pouhé halucinace. Autor v ní shrnul vzpomínky lidí, kteří přežili takzvanou „klinickou smrt“, a došel k zjištění, že vjemy při umírání jsou překvapivě podobné, takže rozhodně o žádných halucinacích nemůže být řeč. Kniha se stala nejen čtenářským bestsellerem – dodnes se jí prodalo 13 milionů výtisků a byla přeložena do 30 světových jazyků.

Zkoumání procesu umírání se rozšířilo do celého světa jako exploze a bylo tedy možné objevit udivující souvislosti. Například lékaři v Evropě a USA zjistili, že malé děti mají rovněž zážitky klinické smrti, které u nich probíhají jako u dospělých. Výzkumy ukázaly, že obdobný zážitek mělo asi osm milionů dospělých Američanů. Z jiných výzkumů vyplynulo, že v okamžiku klinické smrti stejné obrazy jako ostatní postižení „viděli“ i slepí lidé. Od vydání knihy se hodně změnilo. Dr. Moody: „Myslím, že se změnila naše základní postoje. Když jsem s výzkumem začínal, mnoho lidí, kteří měli zážitky z klinické smrti, bylo velmi deprimováno, protože jim jejich lékaři, sestry, kněží ani jejich nejbližší nevěřili. Dnes se tyto lidé cítí volněji, o svých zážitcích dokážou mluvit i přesto, že to patří k nehlubším osobním zkušenostem, jaké člověk může zažít.“ Nezměnilo se ale jen to. Nastal i vývoj, který si badatel nepřál.

Řada lidí, a byly jich miliony, skutečně přijala „nálezy“, které učinil na poli prožitků blízkosti smrti, a na jejich základě si pak

odvodili celou kosmologii života po smrti. „Bohužel jsem přispěl k tomu, že lidé mají pocit ‘jistoty’, pokud jde o existenci života po smrti. Je ironií, že já sám jsem si tím nikdy jist nebyl. Chci tím říct, že jsem nikdy nezotožňoval – a ani neměl v úmyslu ztotožňovat – své zprávy o tzv. prožitcích blízkosti smrti s prohlášeními nesporné existence „života po smrti“. Ale média tak učinila... Osobně jsem nikdy nepředstíral, že přináším zprávy o prožitcích lidí po smrti, ani jsem nikdy nedospěl k závěru, že vzhledem k zážitkům, které mají lidé na prahu smrti, je pokračování „života“ po smrti nyní již nad veškerou pochybnost dokázáno. Cílem mé první knihy (Život po životě) ve skutečnosti bylo tuto otázku položit, ne ji zodpovědět.“

Není to náhodná ani ojedinělá reakce, Moody si skutečně bytostně nepřaje, aby byl vydáván za to, čím být nikdy nechtěl: „Skutečně mi vadilo, když jsem byl krátce po vydání knihy „Život po životě“ novináři označen jako „expert“ na posmrtný život. Podle mého názoru neexistují autority ani experti, kteří nám mohou říct, jestli život po smrti je nebo není. Je to osobní téma, se kterým se musí každý vypořádat srdcem.“

Dr. Moody odmítá, aby jeho práce byla zneužívána senzacechtivými médii. O svém vztahu k nim říká: „Nechtěl bych ani v nejmenším kritizovat svobodu tisku a svobodu šíření informací. Ale média žel zjistila, že na zážitcích blízkosti smrti se dá vydělat spousta peněz a že maximálně přitahují pozornost... Pravda je netrápí. Nakladatelé přesně vědí, kolik peněz jim to vydělá... Lidé by měli být opatrní při všem, co o „životě po smrti“ čtou a vidí v televizi...“

Média z Moodyho už stačila udělat i parapsychologa. Badatele, zabývajícího se jevy, které se vymykají základním pěti smyslům...

Je to daleko od skutečnosti. Dr. Moody získal univerzitní vzdělání v oblasti psychologie, filozofie a medicíny. Pracoval jako univerzitní profesor (University of Georgia, University of Nevada) a jako forenzní psychiatr (Státní nemocnice Georgia). Dnes je uznávanou vůdčí autoritou ve výzkumu fenoménu, který pojmenoval „zážitek blízkosti smrti“ (Near

Smrt očima umělce 16. století.

death experience – NDE). V současné době vede soukromý výzkumný institut Dr. John Dee Memorial Theater of the Mind, kde se zabývá zkoumáním změněného stavu vědomí. Za hlavní poselství své práce a výzkumu považuje lásku k životu a to k životu bez bázně a hany. Raymond Moody je držitelem Světové ceny za humanismus. Proto, aby to lidé měli z první ruky a nikoli prostřednictvím nespolehlivých médií, pořádá čas od času i vlastní přednášková turné. V rámci jednoho z nich navštívil na pozvání tehdejšího ministra zdravotnictví Martina Bojara v roce 1991 Československo. Jeho pražská přednáška se setkala s mimořádným ohlasem. Nyní do Prahy po téměř dvaceti letech přijede na pozvání obecně prospěšné společnosti Felicius v rámci festivalu Pražské Brány znovu. Bude to zřejmě jedna z nejzajímavějších událostí letošního léta v hlavním městě.

(fav)

K darovací dani

Finanční poradna DS

Doc. Ing. Vladimír FOLPRECHT, CSc.
finanční poradce RS ČR

Darování je jedním z častých úkonů, kterým senioři vyjadřují svou náklonnost. Za darování je považováno bezúplatné poskytnutí nebo získání movitého majetku, nemovitostí, věcí, práva k jejich užívání, ale také získání jiného majetkového prospěchu či zvýhodnění.

Podmínkou darování však je, že není spojeno s požadavkem nějaké protihodnoty nebo protiplnění a nebo není protiprávní. Dárce však může svůj úmysl darování spojit s konkrétními podmínkami, např. s dosažením určitého věku obdarovaného apod.

Důležitým doporučením při darování je uzavření darovací smlouvy mezi dárce a obdarovaným. Jako povinnost je to v případech darování nemovitostí, kdy zákon přímo stanoví, že darovací smlouva musí mít písemnou formu. V ostatních případech darování je možné uzavřít darovací smlouvu tradičním způsobem, tj. předáním daru dárce a převzetím daru obdarovaným. Jako forma darovací smlouvy může být i dohoda o tom, že k předání daru dojde později. K důležitým povinnostem dárce je upozornit obdarovaného na případné vady daru, aby se obdarovaný mohl rozhodnout, zda takový dar přijme nebo jej dárce vrátí. Toto právo je však promlčitelné ve tříleté promlčecí lhůtě. Tak jako obdarovaný má právo dar vrátit, tak také dárce má, za určitých podmínek, možnost požadovat navrácení daru. Toto právo má v případech, že se k němu nebo k členům jeho rodiny chová obdarovaný tak, že hrubě porušuje dobré mravy. Příkladem takového chování hrubě porušujícího dobré mravy je např. fyzické násilí, hrubé a soustavné slovní napadání, odmítání nezbytné pomoci při zdravotních potížích atd.

Je nutné upozornit, že ne každé porušení pravidel slušného chování je možné považovat za hrubé porušování dobrých mravů. Například pouhá nevděčnost vůči dárce, není tím chováním, které je možné za ně považovat. Každý kdo bude chtít využít svého práva na vrácení daru, bude muset požádat soud o vydání rozsudku, že na něj vlastnické právo znovu přešlo. Poplatníkem u daně darovací je většinou obdarovaný (nabyvatel majetku). Dárce vystupuje vůči finančnímu úřadu, kterému se daň platí, jako ručitel. Pouze v případech, když je dar poskytnut do ciziny, se plátcem daně vždy stává dárce. Poplatníkovi vzniká daňová povinnost v okamžiku, kdy dojde k bezúplatnému nabytí majetku. Základem daně je cena majetku, která se zejména u nemovitostí, stanovuje na základě zvláštního předpisu o oceňování majetku (zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů). U movitých věcí se vychází z tzv. ceny obvyklé v místě a čase. Daňové přiznání je nutno podat do 30 dnů ode dne, kdy došlo k bezúplatnému převodu movitého majetku nebo jiného majetkového prospěchu a nebo kdy byl povolen vklad do katastru nemovitostí u majetku nemovitého. Na základě daňového přiznání správce daně (finanční úřad) vyměří daň platebním výměrem. Poplatník tuto daň zaplatí nejpozději do 30 dnů od doručení platebního výměru. Pro účely výpočtu daně darovací (ale

Při darování nemovitosti je nutné vždy sepsat darovací smlouvu.

i daně dědické, a daně z převodu nemovitostí) jsou poplatníci daně rozděleni do tří skupin, a to podle vztahu poplatníka (obdarovaného) k dárce.

Do I. daňové skupiny jsou zařazeni příbuzní v řadě přímé, tj. manželé, děti, vnuci a vnučky, rodiče a prarodiče. Do II. daňové skupiny patří příbuzní v řadě pobočné (nepřímí příbuzní) tj. sourozenci, synovci, neteře, strýcové a tety, manželé dětí – zeťové a snachy, děti manžela (nevlastní děti), rodiče manžela (tchán a tchyně), manželé rodičů (nevlastní rodiče) a osoby, které s dárce žily ve společné domácnosti a pečovaly o společnou domácnost nejméně rok před převodem majetku. Do III. daňové skupiny patří fyzické osoby bez příbuzenského vztahu a osoby právnické. V této III. daňové skupině je daň darovací nejvyšší a pohybuje se od sedmi až do čtyřiceti procent, pokud hodnota darovaných movitých věcí nebo finančního majetku je vyšší než 50 milionů Kč.

Od ledna 2008 jsou od placení daně darovací osvobozeny osoby zařazené v I. a II. skupině poplatníků daně, tj. ty, které jsou s dárce v příbuzenském vztahu. Je to poměrně široká skupina osob (včetně seniorů), která nebude muset daň darovací platit. Na osoby zařazené ve III. daňové skupině se toto osvobození nevztahuje. U této III. skupiny osob nadále platí, že daň darovací neodvádí, jen pokud hodnota daru nepřesáhne částku 20 000 Kč.

Dr. Moody v Praze

Pražský program populárního badatele přístupný pro veřejnost.

- **Autogramiáda ve čtvrtek 2. 9. 2010** od 17.00 v Paláci knih Luxor (Václavské náměstí 41, Praha 1),
- **Přednáška na téma Existuje za hranicí života další svět? v pátek 3. 9. 2010** v 19.00 v Goja Music Hall, Výstaviště Holešovice, Praha 7,
- **Celodenní seminář na téma Co je po smrti? v sobotu 4. 9. 2010** od 9.30 do 18.00 v Novoměstské radnici (Karlovo nám, Praha 2),

Zatímco na autogramiádu je vstup volný, vstupenka na přednášku stojí 490 Kč a na seminář 3900 Kč. Pět čtenářů DS se na přednášku v pátek 3. 9. dostane zdarma. Musejí však do 20. srpna do redakce poslat správnou odpověď na tuto otázku:

Jak se jmenuje vědní obor, zkoumající proces umírání?

Nápověda: název vychází z řeckého slova „smrt“. V případě více správných odpovědí, než je volných vstupenek rozhodne los.

MUZEUM

s vůní benzínu

Soukromé muzeum stabilních motorů, které najdeme na samém konci Mělčan u Dobrušky a jež ročně navštíví 1500 návštěvníků, vzniklo před 31 lety. Jeho majitel 80letý Josef Petr, zvaný Josef IV., dodává, že rod Petřů je v této vesnici už 300 let. K dnešnímu dni vlastní přes stovku stabilních a parních motorů, z toho dvacet provozuschopných z celé Evropy, nejvíce provenience české, německé i anglické.

Ještě ve 30. letech 20. století se stabilních motorů, z nichž ty nejrozšířenější byly od firem J. K. Chudý Týniště, Lorenz Kroměříž, Slavia Napajedla a Pejšek Kralupy nad Vltavou a u kterých odpovídala jedna koňská síla hmotnosti jednoho metrického centu, používalo k mlácení, šrotování a čerpání vody, prostě všude tam, kde nebyla elektrická energie. Nejdřív byly benzínové, pak benzínovo-petrolejové (po zahřátí se přepnul stabilní motor na petrolej) a také na plyn karbidový. Velké motory – jak vám tu vysvětlí – byly na treibgas čili švelkoks, kdy se v kotlích páliho dřevo nebo černé uhlí, přičemž vznikalo žlutozelenavý kouř, který se nasával do motoru.

V tomto muzeu zaujme jak exponát od firmy Pejšek Kralupy z roku 1900, tak také 6tunový rakousko-maďarský Langen Wolf z roku 1898 s 37metrákovým setrvačnickem a 150kilogramovou klikovou hřídelí či dvoutaktní motor na „suchý“ benzín s pozoruhodným mazáním (kapáním oleje přes klikový mechaniz-

mus a hlavní ložiska) od firmy Svoboda Mladá Boleslav z doby před rokem 1900. Nenápadný je vzduchem chlazený vrchový 3koňový stabilní motor firmy bratři Paříci (nikoli Paříkové!) z 20. let 20. století.

Provozuschopný 20metrákový obr s vyraženým datem výroby 27. 10. 1923 je dílem firmy J. K. Chudý Týniště – jeho nízkootáčkový motor o obsahu 5,5 litru na jeden válec má setrvačníky o průměru víc než metr a výkon 6 koňských (špeditérských, tedy poctivých) sil.

Nejstarší, 120letý, je stabilní motor Svoboda – Novák Mladá Boleslav dvoutaktní motor na tzv. suchý benzín; motor je

postaven tak, že je mazán kapačkou a přes hlavní ložisko se rozstříkuje olej, a když dvoutakt z karteru přefukuje nahoru do válce, přisává si benzín. Je to neobvyklé řešení, tenkrát to byl objev. Největší, 6tunový stabilní motor výrobce rakousko-maďarské firmy Langen – Wolf z doby kolem roku 1880, určený pro mlýn, pilu nebo cihelnu, je zatím rozobraný. Zatím jeho majitelé nemají na to, dát ho dohromady, chtěli by ho aspoň sesadit. Sami dokážou zvednout tunu, ale jenom setrvačník má 3,5 tuny.

Nepřehlédnutelný je – po renovaci, jež si vyžádala 1100 hodin - červený 900kilogramový stabilní benzínový motor firmy Lorenc Kroměříž z roku 1925 o výkonu 5 koňských sil s odtrhovým magnetem a dvěma setrvačníky, z nichž každý váží 88 kg. Při regulaci otáček zůstává stát sací ventil i sání, motor se točí pomocí setrvačníků, a když začne ztrácet otáčky, začne znovu pracovat. Tento exponát vzbudil v Holandsku, kam otec a syn Petrovi jezdili přede-

vším v letech 1992 – 1998, takový zájem, že místo, aby tam běžel denně dvě hodiny, ve skutečnosti to byly celé dny. „Stabilní motory, po žentouru jediný zdroj síly, se používaly v Česku do poloviny 30. let, na Slovensku do 50. let, všude na vesnicích místo současných elektromotorů. Sloužily k pohonu mlátiček, cirkulárek i k orání - těmto oračkám se říkalo garnitury, po jedné byly na konci pole a přetahovaly balanční pluh. Jejich náhon byl přes plochý řemen, jímž se poháněla transmise nebo stroj. Ty se daly vytáhnout na pole, kde se pak mohlo přímo mlátit. Používaly se do roku 1935, tedy do elektrifikace, a od nás z Čech je potom dealeři odváželi na Slovensko, kde se používaly až do 50. let. Do ničivé povodně v červenci 1998, kdy toto muzeum zaplavila voda z rozvodněného Zlatého potoka do výšky jeden a půl metru, bylo funkčních stabilních motorů 35, po povodni jich zůstalo jen 10. Vše se muse-

lo znovu rozebrat, vyčistit od vsudypřítomného písku a bahna. Ale protože síly nestačily, předali majitelé některé exponáty do Národního technického muzea v Praze, např. anglickou parní oračku

John Fowler. Exponáty v tomto muzeu jsou umístěny ve dvou halách – ta menší má rozměry 9krát 8 metrů a nová, 42 metrů dlouhá, má plochu 340 čtverečních metrů. Do muzea přibýly první

staré české traktory - Svoboda 10, Zetor 25 A, Zetor 25 K a Škoda 30. Z cizích tu je zelený Trusty traktor, který se k nám do republiky dostal po skončení 2. světové války v rámci dodávek UN-

NRA, k němu tu mají i kultivační nářadí a pomocný podvozek. Z americké provenience tu jsou i dva motory GEA s rokem výroby před rokem 1900.

„Prvním kusem u nás byl stabilní motor značky Pulman, z nejnovějších parní motor z pražského parníku Vyšehrad, ten poháněl elektrocentrálu, ne kola. No a můj malý sen nebo i trochu recese je mít kolotoč – svobodáček, tedy traktor Svoboda 10, který potáhne maringotku. Už mám podvozek, za ním bude kolotoč a s ním budu jezdit od vesnice k vesnici. Samozřejmě, že kolotoč by byl poháněn svobodáčkem plochým řemenem,“ dodal Josef Petr, v mělčanském rodu Petřů Josef V.

Dáno do širších souvislostí, např. Holanďané mají dvě muzea stabilních motorů – v Hate-mu u plavebního kanálu Kachel nedaleko městečka Zvole je centrální muzeum stabilních motorů a pak v městě Sevenum, kde jsou k vidění nejen stabilní motory, traktory, ale i nářadí. Jde o jejich prestižní akce – prapradědeček koupil první stabilní motor, dědeček další, americký monstrtraktor a tím dokumentují, jak farma vzkvétala.

(text a foto: J. Krám a red)

Knižní okénko DS

NOVINKY na pultech

Zeptej se táty

Poslední román nedávno zesnulého předního českého spisovatele Jana Balabána vydalo nakladatelství Host. Ústřední událostí knihy je umírání a smrt člověka, jeho vlastním vnitřním dějem je ovšem náročné hledání života. „Nic lepšího jsem od něho nečetla,“ napsala o novince slovenská spisovatelka Daniela Kapitáňová. Podle literárního historika Petra Hrušky jde o příběh, ve kterém se hledá pravda a nachází opravdovost. Posuďte sami, poslední Balabánův román se jmenuje Zeptej se táty a stojí 229,- korun.

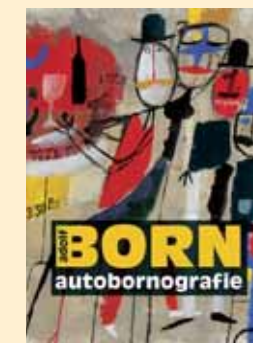

Ostře rudá

Jaký to je pocit mít v rukou život druhého člověka? Jaké to je říznout skalpelem do lidského těla? Jak řeknete pohlednému mladému muži, který vypadá naprosto zdravě, že mu zbývá několik posledních dnů života? Co dělat, když pacient, s nímž jste se sblížili, během klidné noční služby odhrne cíp příkrývky a pozve vás do postele? Ve své syrově upřímné výpovědi nás Gabriel Westonová, sama lékařka, zavede do zákulisí chirurgického povolání. Její kniha byla nominována deníkem Guardian jako nejlepší knižní debut, v češtině vychází v nakladatelství Jota a stojí 228,- korun.

kanzelsberger

Autobornografie

Adolf Born je obdivovatel rakousko-uherské monarchie i tureckých sultánů, milovník vína, umění, kejklřů, alchymistů, faunů a kentaurů, přítel zvířat i sběratel klobouků a čepic, jehož vášní je cestování, ale především je karikaturistou, grafikem a malířem světového formátu. Reprezentativní výběr dávných i nejnovějších ukázek z autorovy volné tvorby vydal Slovart k Mistrovým osmdesátinám a pořídíte jej za 1999,- korun. Hodně, ale stojí to za to!

Lépe snášet I LETNÍ ŽÁR

Kondiční cvičení pro zdraví (7)

Pro DS připravuje
Dr. Václava VLADYKOVÁ

Léto a prázdniny jsou nejen dobou odpočinku, ale také časem zvýšené tělesné aktivity. Výlety, práce na zahrádce, hlídání neposedných vnoučat... a na kondiční cvičení příliš chvil nezůstává. Jako bych některé z Vás slyšela: „Já teď lítám a cvičím od nevidím do nevidím. A v tom horku je tak akorát na padnutí.“ Je nesporný fakt, že v tropických vedrech zvýšená tělesná zátěž netrénovaným starším lidem neprospívá, ale spíš škodí. Přesto jsou aktivity, na něž bychom v denním režimu neměli zapomínat, a to je cvičení zádového svalstva a protahování hlavních svalových skupin, nejlépe ráno, kdy je ještě relativně „chladno“. Tím si udržujeme pružnost a pohyblivost, a i denní žár se nám bude snášet lépe. Pojďme si připomenout základní strečink.

1. Úklony do strany a vpřed – aktivizace páteře, protažení zkrácených bederních svalů (1)

Stoj s rozkročenýma nohama na šíři boků. Podsadíme – zpevníme pánev (tzn. stáhneme břišní a zatneme hýžďové svaly tak, že se pánev jakoby překlápí spodním okrajem vpřed a vyrovná se bederní prohnutí), jemně pokrčíme kolena, sepne natažené ruce dlaněmi k sobě nad hlavou, a co nejvíc se ukloníme do jedné strany, abychom cítili tah svalů na protahované straně. Díky zpevnění pánve se nám tělo protahuje jen od pasu výš. V úklonu vydržíme nejméně 20 sec (v duchu si pomalu počítáme). Nehmítáme. Poté se pomalu vrátíme zpět a totéž opakujeme na druhou stranu.

Pak se pomalu předkláníme vpřed s rukama podél těla tak, že nejdřív skloníme hlavu, pak šíji a odvíjíme záda dolů obratel po obratli, až kam to jde. Pro zvýšení účinnosti cviku se můžeme v nejnižší poloze uchopit rukama za lýtko nebo kotníky a přitáhnout tělo k nohám s použitím jemného násilí. Hlava volně visí dolů. Opět vydržíme nejméně do 20. Velmi pomalu se zdvíháme zpět, táhneme záda obratel po obratli vzhůru až po krční páteř. Teprve ve vzpřímené poloze vztyčíme hlavu. Pomalé provádění cviku doporučujeme zvláště těm, co mají vyšší tlak.

2. Protažení a rozhýbání krční páteře, jemné posilování

a) Krční páteř se nejlépe procvičuje ve stoje. Nohy si rozkročíme do šíře boků, podsadíme pánev a velmi pomalu otáčíme hlavou ze strany na stranu, jako bychom se chtěli podívat přes rameno. V krajní poloze počítáme do 3 sec. Opakujeme 5-10x na každou stranu.

b) Bradu skloníme na prsa, snažíme se ji přitisknout na hrudní kost. Pak hlavou pomalu otáčíme s bradou co nejbližší k hrudníku až nad rameno, kde jemně pozdvihneme bradu. V krajní poloze vydržíme opět do 3 sec., opakujeme 5-10x na každou stranu. Pozor: hlavou nikdy nekroužíme vzad!!!

3. Přitažení kolene k trupu – protahovací cvik na bederní páteř a hýžďové svaly (2)

Zůstaneme ležet na zádech, jednu nohu máme volně položenou na zemi, druhou pokrčíme a pod kolenem si ji oběma rukama přitáhneme co nejbližší k hrudníku. Nehmítáme. Počítáme opět nejméně do 20-50. Poté nohy vystřídáme.

4. Základní protažení předních stehenních svalů

Sedneme si na paty a rukama se opřeme za zády. Podsadíme (zpevníme) pánev a zdvihneme ji nad paty bez prohnutí v zádech. Měli bychom cítit tah ve stehnech. Počítáme pomalu do 20 sekund. Můžeme ještě jednou opakovat. Tah ve stehnech musí být silný, nikoliv však příliš bolestivý.

5. Základní protažení spodních stehenních svalů (tzv. hamstringů)

Sedneme si na zem a roznožíme. Špička protahované nohy směřuje vzhůru. Následuje předklon vpřed k noze tak, abychom cítili tah ve spodní části stehna. Nikdy neprotahujeme do velké bolesti. Opět počítáme do 20. Kdo chce protáhnout hamstringy opravdu důkladně, cvičí 3x – se špičkou nohy vzhůru, vytočenou ven a vytočenou dovnitř. Pokaždé je cítit jinou svalovou skupinu.

6. Ryba – cvik na zpevnění zádového svalstva, pro rozpětí hrudníku a usnadnění dýchání

Tato poloha z hatha jógy se doporučuje lidem, kteří mají problémy s dýcháním nebo astma, dokonce prý pomáhá při astmatických záchvatech. Leh na zádech, pokrčené paže vedle těla. Vzepřením o lokty prohne záda co nejvíc vzhůru, až se zlehka opíráme o temeno nebo dokonce šušulku hlavy. V poloze vydržíme alespoň 20 sec., stále protlačujeme záda vzhůru. Ti zdatnější mohou zdvihnout lokty z podlahy, ruce si složit na břicho a udržovat polohu jen zádovými svaly.

7. Rotační rehabilitační cvik na zpružnění, uvolnění a srovnání páteře, protažení prsních svalů (3)

Ležíme na zemi na zádech, ruce si položíme vedle ramen a hlavy na tzv. svícen. Poté jednu pokrčenou nohu přehodíme přes druhou tak, že chodidlo leží na zemi před kolenem natažené nohy. Snažíme se přitáhnout pokrčené koleno co nejbližší k zemi, třeba i za pomoci ruky na stejné straně. Většinou se nám začne zvedat rameno na protilehlé straně, což svědčí o tom, že máme zkrácené prsní svaly. Cítíme také tah vzadu na

boku, což zase značí zkrácený napínač povázky stehenní (někdy způsobuje bolest v bederní a křížové části páteře). Nehmítáme, neškubeme, jen pravidelně táhneme a vydržíme počítat do 30-50. Opakujeme na druhou stranu.

Pokud se nám vůbec nechce hýbat, měli bychom věnovat alespoň pět minut denně cvikům 3, 6 a 7, které nám udrží záda v jakés takés kondici, abychom v září byli zase fit.

Kontakty na Dr. Vladykovou –

email: vendy@abece.cz,

mobil: +420 777 808 842

(pouze dotazy ke cvičení)

Tipy letem

Z programu vlastivědných vycházek Pražské informační služby (PIS) na srpen jsme pro čtenáře DS vybrali:

4. stř. Jižní zahrady Pražského hradu z botanického hlediska. Na vycházce v rámci cyklu „Kouzlo pražských zahrad a parků“ poznáte jerlín japonský, paulovnií plstnatou či nahovětec dvoudomý, někdy nazývaný parohatý strom. Uvidíte též údajně nejstarší strom v hradních zahradách - pětisetletý tis červený. Začátek v 16.00 u pomníku T. G. Masaryka na Hradčanském náměstí. Cena 70/50 Kč.

7. so. Na Okoř je cesta jako žádná ze sta. Vhodné pro děti od šesti let (v doprovodu dospělé osoby). Prohlídka hradu Okoř a jeho okolí. Na závěr čeká děti malý vědomostní kvíz se sladkou odměnou. Začátek v 9.00 na stanici aut. č. 350 „Dejvická“ (jede od stanice metra A „Dejvická“ v 9.15). Pěší trasa cca 2 km. Cena 70/50 Kč + vstupné do objektu 55/35 Kč..

8. ne. Kostel sv. Michala v Jirchářích. Prohlídka kostela a procházka po zdejší čtvrti V Jirchářích. Začátek ve 13.00 před vchodem do kostela v Opatovické ulici, Praha 1 – Nové Město. Cena 70/50 Kč.

14. so. Národní památník na Vítkově. Celková prohlídka významné budovy z 30. let 20. století, koncipované jako symbolická stavba samostatného Československa a pohřebiště legionářů. Omezený počet účastníků na 40 osob. Začátek ve 14.00 před sochou Jana Žižky, U Památníku 1900, Praha 3 - Žižkov. Cena 70/50 Kč + vstupné do objektu 110/60 Kč.

15. ne. Dávná i nedávná minulost Petřína. Vycházka připomene Petřín jako bohatý zdroj vodních pramenů a místo, kde byly lomy na opuku. Po vrcholu Petřína probíhá Hladová zeď, nalezneme zde i stavby církevní – například původně románský kostel sv. Vavřince a technické stavby 19. století: Petřínskou rozhlednu a lanovou dráhu. Začátek v 15.00 u horní stanice lanové dráhy na Petříně. Cena 70/50 Kč.

19. čt. Hotel Evropa. Celková prohlídka hotelu Evropa s pohoštěním kávou a zákuskem. **Vstupenky lze zakoupit pouze v předprodeji.** Omezený počet účastníků na 50 osob. Začátek v 17.00 před hotelem Evropa (Václavské náměstí 25, Praha 1). Cena 140/120 Kč včetně konzumace.

21. so. Za kocourem Mikešem do Hrusic. Začátek akce na železniční stanici Mirošovice po příjezdu vlaku, který odjíždí z Prahy – Hlavního nádraží v 9.20. Návrat do Prahy vlakem ze Senohrab. Pěší trasa cca 6 km. Cena 70/50 Kč + event. vstupné do muzea 50/30 Kč.

Klášter Na Slovanech neboli v Emauzích. Celková prohlídka. Začátek v 11.00 před vstupem do objektu z Vyšehradské ulice č. 49. Cena 70/50 Kč + vstupné do kláštera 30/20 Kč.

24. út. Malostranská beseda. Prohlídka vybraných prostor bývalé Malostranské radnice, nově otevřené po rekonstrukci v letošním roce. Omezený počet účastníků na 25 osob. Začátek v 16.00 před vchodem do Malostranské besedy, Malostranské náměstí 21, Praha 1 – Malá Strana. Jednotná cena 70 Kč. (Stejná akce 31.7.).

28. so. Kampa – ostrov za Čertovkou. Povídání o historii i známých obyvatelích tohoto romantického místa. Začátek ve 14.00 v atriu stanice metra A „Malostranská“. Cena 70/50 Kč.

29. ne. Nový židovský hřbitov. Prohlídka hřbitova spojená s připomínkou slavných osobností, které jsou zde pohřbeny (Franz Kafka, Jiří Orten, Ota Pavel). Muži pokrývku hlavy s sebou! Začátek v 10.00 před vchodem na hřbitov, Praha 3 (stanice metra A „Želivského“). Cena 70/50 Kč.

Dědův houbařský rok

SRPEN

Umořená letním dusnem klímbala babka Babánková na lavičce pod lipou. Sem tam občas zamžourala na jedno oko, aby rozhodnula situaci na dvorku a potom se znovu oddávala sladkému spánku. Náhle se však něco hnulo. Nejdříve bylo slyšet kroky v průchodu do dvorka, potom se objevil prut a za ním děda Zdvořáček. „Že by byl dědek na rybách,“ zabručela si pro sebe babka, „ale co to má na tom prutu za talíře?“

Děda Zdvořáček se stále přibližoval k lavičce, na níž pozorovala děj zvědavá žena. „Dobrý den sousedko!“ pozdravil děda a pozoroval, jak babka Babánková koulí vyvalenýma očima na prut, který držel v rukou. „Byl jsem na houbách a našel jsem úrodu bedel vysokých i červenajících. Nevešly se mi do košíku a stejně by se mi tam pomačkaly, tak jsem je napíchal tady na prut, hlavičky pěkně jednu za druhou. Dobře se to nese, nezapaří se to, ani nezničí. To bude mít dneska celý dvorek řízkové hody!“

„No a co máte pane Zdvořáčku v tom košíku? Jak vás znám, určitě se Vám tam neprohání vítr,“ zvědavě se ptala babka. „Tam mám nožičky od těch bedel, ty jsou sice tvrdé, k přímému jídlu nevhodné, ale když je usuším, tak budou jako kámen. Potom je rozemelu na houbový prášek, který lze přidávat do polévek, omáček.... I to mletí mám zmechanizované,“ chlubil se koumák děda Zdvořáček, „používám na to elektrický tříštivý mlýnek na kávu. To potom je ten houbový prášek jako prach. Když to mám semleté, tak ten prášek ukládám do skleniček od léků. Nejvhodnější jsou ty s tmavým sklem

a dobrým uzávěrem. Do každé skleničky přidám jednu kuličku černého pepře, to aby obsah zůstal stále sypký (pepř reguluje vlhkost ve skleničce) a nepustili se mi do toho červi. Kdo nemá rád pepř, může použít zrnka rýže, asi tři, podle velikosti lékovky.“

„Dobře a nic víc už tam nemáte?“ Nebyla spokojena s hlášením sousedka.

„Mám samé letní houby, ale už je cítit, že se bude blížít podzim. Našel jsem ryzce černohlávky, smrkové i borové, tak slizáky mazlavé a lepkavé, klouzky,“ pokračoval děda ve výčtu bohatství svého košíku. „Jinak tu mám sebou taky babky.“

„Babky!!!“ zbystřila sluch babka Babánková, „Kde jsou? Nechte mi je tady, my si budeme povídat a vy zatím můžete jít dělat ty houbové řízky!“

„Nevím, nevím,“ podíval se děda Zdvořáček přes brýle na sousedku, „kolik si toho napovídáte. Babky jsou lidovým názvem pro houby – suchohříby žlutomasé, ale můžete si povídat, určitě proti tomu nic mít nebudou. Já taky mám rád babky, ale musejí být mladé.“

V kuchyni se děda pustil do práce. Nejdříve dělal smažené bedly: potře-

KONCEM SRPNA ROSTOU HOUBY.

KDO ČTE DS - NEPROHLOUPÍ.

boval k tomu **50 dkg bedel (pouze hlavy), 2 vejce, 5 dkg hladké mouky, 15 dkg strouhanky, 15 dkg oleje, sůl** – očištěné hlavy bedel (není třeba je loupat) osolil a obalil jako řízky. Nejdříve v mouce, potom v rozšlehaném vejci a nakonec v jemně mleté strouhance. Usmažil je na oleji do červena. Na strážnicích potom nechal, zda si k tomu dají bramborovou kaši nebo bramborový salát. Druhou várku připravil děda **přírodně na kmínu**. Třetí

chod byly bedly jako bifteky: to vzal **30 dkg bedel - kloboučků, 10 dkg slaniny, 2 cibule, 3 dkg paprikového protlaku, 3 dkg mouky, 5 dkg tuku na pečení, pepř, sůl** – klobouky bedel opepřil, posolil a posypal jemně pokrájenou cibulí a nudličkami slaniny. Druhý klobouk potřel paprikovým protlakem - klobouky přiložil k sobě. Vrchní polovinu pak posypal moukou. To vše pekl bez obracení v troubě. Takto připravené klobouky bedel podával obložené jako bifteky. Celý dvorek, i náhodně kolemjdoucí, kterým z bohaté hostiny na lavičce pod lipou nabídlí okošťovat, se jen olizovali. Tak jim to chutnalo.

Píše Jiří MIKA,
kreslí Miroslav PAVLÍK

POCHOUTKY Z PŘÍRODY

Bedla červenající

(Macrolepiota rhacodes)

Bedla červenající roste v létě a na podzim (červen až listopad) v lesích listnatých i jehličnatých, ale též v parcích, zahradách apod., často houfně. Vyskytuje se v celém mírném pásmu severní polokoule a v Austrálii.

Klobouk je 5-12 cm široký, v mládí vejčitý a ve stáří téměř plochý. Šupiny na povrchu nejsou tak zřetelné jako u bedly vysoké, takže má dosti vláknitý vzhled. Třeň je 10-15 cm dlouhý, bělavý, s růžově hnědým povrchem. Lupeňy jsou v mládí bílé, stářím růžoví. Bělavá dužnina poraněním červená, což je hlavním určovacím znakem této houby. Bedla červenající se velmi dobře suší – stačí odříznout třeň a rozkrájet. Je výborná v polévkách, k dušenému masu nebo ve směsi s jinými houbami. Mladé, ještě zavité klobouky jsou vynikající nadívané. Mohou ale citlivým jedincům způsobit žaludeční potíže. To mějte na paměti, když ji budete podávat hostům.

Bedla vysoká

(Macrolepiota procera)

Říká se jí také hadí houba, kravinec, palazor či paraple. Objevuje se znovu na téměř místě každoročně a během roku může mít několik růstových vln. Klobouk je 10-30 cm široký, v mládí kulovitý, ke stáru sklenutý až plochý, vždy s tupým vnitřním hrbolem, bledě kožový, pokrytý pravidelně vláknitými hnědými šupinami. Třeň dosahuje délky 15-30 cm, je bělohnědě žilhaný, s velkým kožovitým prstenem. Lupeňy mají bílou barvu.

Také bedla vysoká se výborně hodí na sušení. Třeň vyhoďte, neboť je tuhý a zbytek houby nakrájejte a usušte. Je výborná do polévek nebo pod maso. Tradičně se také používá ke smažení. Výborný, i když netradiční, způsob užití je připravit nudlové těsto s pivem místo s mlékem, rozsekat nejmenno houby do těsta a prudce osmažit. Sbírejte za sucha, protože záhy nasává vlhkost - pak je mokrá a téměř nepoužitelná.

Zdeněk LESÁK

Vaříme z hub

Děkujeme! Do redakce nám začínají chodit i první recepty od našich čtenářů. Zveřejníme je už v příští DS. I se jmény těch, kdo je poslali. Může tam být i vaše jméno, pokud znáte nějakou houbovou specialitu a pošlete nám recept na její přípravu.

Houbové karbanátky

Potřebujeme: 500 - 600 g čerstvých hub, voda, sůl, kmín, 1-2 cibule, 3 i více stroužků česneku, sůl, pepř, trochu muškátového květu, sekaná petrželka, 2 vajíčka, strouhanka
Bešamelová omáčka: 50 g másla, hladká mouka, opražíme dorůžova, zalijeme mlékem, povaříme a necháme vystydnout

Postup: Houby očištíme, pokrájíme, propláchneme studenou vodou a vložíme do vařící slané vody s kmínem. Povaříme kolem 3 minut. Vodu slijeme, houby necháme okapat, rozsekáme nožem nebo umeleme na ručním strojk. Pak houby vložíme do mísy, přidáme 2 vajíčka, pepř, česnek utřený se solí, muškátový květ, sekanou petrželku a cibuli, bešamelovou omáčku a strouhanku. Řádně promísíme pokud je hmota řídká přidáme strouhanku. Tvoříme ploché karbanátky, které ještě jednou obalujeme ve strouhance a smažíme na sádle nebo oleji. Stejně jako k masovým karbanátkům se jako příloha hodí brambory na všechny způsoby.

Houbový závin

Potřebujeme: 600 g ve slupce vařených brambor, 4 vejce, 200 g polohrubé mouky, 200 g čerstvých hub, 2 mrkve, 1 menší pórek, 2 lžíce másla, mletý pepř, sůl, mouka na vál, žloutek na potřeni

Postup: Na másle orestujeme pórek nakrájený na kolečka, hrubě nasekanou mrkev a očištěné nakrájené houby, osolíme, opepříme a podusíme doměkka. Pak směs zalijeme 3 vejci, necháme je za stálého míchání ztuhnout a odstavíme z ohně. Vychladlé uvařené brambory oloupeme, jemně nastrouháme, osolíme, přidáme 1 vejce a mouku a rychle zpracujeme těsto. Rozválíme je na pomoučeném válu na plát, potřeme vychladlou náplní, svineme a položíme na plech vyložený papírem na pečení. Závin potřeme žloutkem a pečeme asi 30 minut. Podáváme teplý nebo i studený.

Tatarák z hub

Budeme potřebovat: 250 dkg hub, 1 cibule, 1 lžíce plnotučné hořčice, worcestr, 3 stroužky česneku, pepř, sůl, 2 žloutky
Postup: Houby nejmenno nakrájíme nebo nastrouháme a přelejeme vařící vodou. Přidáme nejmenno nakrájenou cibuli, nastrouhaný česnek, žloutky a vše smícháme. Dochutíme worcesterovou omáčkou, solí a pepřem. Podáváme, jak jinak než s topinkami.

Houbové lečo

Potřebujeme: 2 kg hub, 1,2 kg cibule, 1,2 kg červené papriky, 1/4 l oleje, pepř, 2 malé ostré kečupy
Postup: Houby pokrájíme a povaříme. Cibuli zpěníme, přidáme papriku, houby, kečup a pepř a vše mírně provaříme. Dáme do zavařovacích sklenic a 1 hod. sterilujeme.

Srpen

Cepy klepou, klepou ve dvojici, klepou, že nám sype obilí, klepou, co chce cvrček také říci, že jsme v poli dobře sklídili.

Dosud tolik sluníčka je kolem, ale stéblo poslední tu dnes shrábl větrík, když si běžel polem, a hodil je na vadnoucí mez.

A ty teplem zamlžené hory začnou už se modrnat na blízku, zase bude v polích u obory horko oráči i želízku.

(František Hrubín, ze sbírky Mánesův orloj)

VYBRÁNO z kalendáře

4. srpen 1306 – český král Václav III. byl zavražděn v Olomouci, dynastie Přemyslovců vymřela po meči.

5. srpen 1962 – slavná herečka Marilyn Monroe byla ve svém domě v Los Angeles nalezena mrtvá.

6. srpen 1945 – americký bombardér B-29, Enola Gay, svrhnul atomovou bombu Little Boy na japonské město Hirošima. Ihned zahynulo více než 90 000 lidí. O tři

dny později byla druhá atomová bomba Fat Man svržena na Nagasaki, kde zemřelo kolem 70 000 lidí.

13. srpen 1961 – vláda NDR dala příkaz ke stavbě Berlínské zdi. Cílem bylo znemožnit útek obyvatel do západní části města. Zeď měla celkovou délku 165 km a až do jejího pádu 9. listopadu 1989 u ní prokazatelně zahynulo 125 lidí, přičemž desítky případů nejsou ještě došetřeny.

19. srpen 1619 – čeští stavové sesadili z královského trůnu Ferdinanda II. Habsburského, který opakovaně porušoval tzv. Rudolfův majestát, zaručující náboženské svobody šlechty a měšťanů.

21. srpen 1968 – Vojska pěti států Varšavské smlouvy v čele se SSSR obsadila Československo a následně byl za podpory kolaborujících pohlavárů KSČ násilně ukončen obrodný proces společnosti, známý jako Pražské jaro.

24. srpen 1572 – Během Bartolomějské noci katolíci zmasakrovali v Paříži tisíce hugenotů. Vraždění se záhy rozšířilo do celé Francie. Tehdejší papež Řehoř VIII. krveprolití nechal oslavovat: dal sloužit Te Deum, zvony se rozezněly pro díkůvzdání a děla jeho sídla vypálila oslavnou salvu.

28. srpen 1963 – Na schodech Lincolnova památníku ve Washingtonu D.C. pronesl Martin Luther King svůj projev „I Have a Dream“, požadující rasovou rovnoprávnost. Jeho řeči, považované za jeden z významnějších rétorických počínů 20. století, nasloučalo více než 200 tisíc zastánců občanských práv.

Zlatý symbol státnosti

Je mladší než česká státnost, ale koruny přemyslovských králů se nezachovaly, ani o nich neexistují písemné zprávy. Na jejich podobu lze usuzovat jen z různých vyobrazení. Svatováclavskou korunu nechal vytvořit Karel IV. v roce 1346 ještě jako moravský markhrabě. Stalo se tak poté, co papež Klement VI. v roce 1344 udělil pražským arcibiskupům právo korunovat české krále.

Z rozhodnutí Karla IV. se stala koruna majetkem svatého Václava, na jehož hlavě (relikviářové bystě v kapli sv. Václava chrámu sv. Víta) měla být trvale uložena. Králům byla zapůjčena pouze v den korunovace. Za zapůjčení koruny měl každý v budoucnu zaplatit tři sta kop ve prospěch kostela a pražské kapituly. Karel IV. zřejmě také nechal vytvořit žezlo a jablko, které však nejsou součástí nynějšího souboru. Ačkoliv podle původního rozhodnutí Karla IV. neměly korunovační klenoty vůbec opustit Prahu, byly pravděpodobně už jeho synem Václavem IV. převezeny na hrad Karlštejn.

V roce 1420 vyvezl král Zikmund kvůli husitským bouřím korunu ze země, což bylo mimo jiné jedním z důvodů jeho sesazení z trůnu v následujícím roce. Po skončení válek a po svém návratu na český trůn vrátil Zikmund korunu zpět na Karlštejn (1436), kde pak byla uložena až do začátku 17. století.

Zemské zřízení z roku 1500 pod přísahou zavazuje karlštejnské purkrabí, že budou chránit hrad i s korunou, klenoty a zemskými privilegii pod trestem smrti, ztráty cti a majetku a vyhnání

potomků ze země. Korunu mohli vydat pouze tomu, kdo byl předtím řádně zvolen českým králem.

Během třicetileté války se korunovační klenoty několikrát z bezpečnostních důvodů stěhovaly. Naposled v roce 1637, kdy byly z obavy před útokem Švédů odvezeny do císařské klenotnice ve Vídni, kde zůstaly až do roku 1791. Zde také zřejmě došlo k záměně žezla a jablka. Současné žezlo a jablko vznikly pravděpodobně na objednávku Ferdinanda III. Osud jejich předchůdců je dodnes nejasný.

S navrácením českých korunovačních klenotů do Prahy souhlasil císař Leopold II. dekretem z 26. srpna 1790, do Prahy byly přivezeny následujícího roku při příležitosti jeho korunovace českým králem. Byly uloženy v bývalé sakristii v chrámu sv. Víta, v Korunní komoře. Tehdy také vznikla současná tradice sedmi klíčníků. Dnes klíče mají prezident, premiér, předsedové obou komor parlamentu, pražský primátor, pražský arcibiskup a probošt Metropolitní kapituly u svatého Víta. Klenoty se i pak stěhovaly: během prusko-rakouské války v roce 1866, během Mnichovské krize 1938 a na konci Druhé světové války byly před bombardováním zazděny ve sklepení Starého královského paláce. Po osvobození Prahy byly klenoty v květnu 1945 v pořádku vyzvednuty a navraceny do Korunní komory. V letech 1966 až 1967 byla vytvořena kopie Svatováclavské koruny, která byla s velkým úspěchem vystavena na Expo 1967 v Montrealu a později i jinde v zahraničí. V 1979 nechala Kancelář prezidenta republiky vytvořit kopie i ostatních klenotů. Repliky jsou trvale vystaveny v historické expozici Starého královského paláce Pražského hradu..

(red)

Nahlédnou do vzácné ĎÁBLOVY BIBLE

Codex Gigas – Ďáblova bible bude na letošním sedmém ročníku Polabského knižního veletrhu zaslouženě přitahovat na výstaviště v Lysé nad Labem spoustu návštěvníků. Vždyť od září do prosince 2007, kdy byl její originál zapůjčený ze Švédska poprvé vystaven v pražském Klementinu, se na ni přišlo podívat 62 000 lidí.

Replika, která bude vystavena v Lysé nad Labem, je od originálu k nerozeznání. Největší rukopisná kniha světa měří 920 x 505 mm a váží úctyhodných sedmdesát osm kilogramů. Svůj zlidovělý název získala díky iluminaci ďábla, ve skutečnosti spíše čertíka, ilustrující kapitolu o vyvolávání zlých duchů, ale i kvůli legendě, že bibli pomáhal jejímu autorovi psát ďábel. Méně známá je vzácná kniha pod názvem Podlažický kodex, podle benediktinského kláštera, kde vznikla zřejmě na počátku 14. století. Podlažický klášter ji však nakonec zastavil bohatším cisterciákům, ale strahovský opat ji později vykoupil. Před koncem 16. století se o rukopisu dozvěděl známý sběratel umění Rudolf II. Kniha zůstala v jeho sbírkách, ale v roce 1648 se stala švédskou kořistí a je ve Švédsku dodnes. Skvěle se tu o ni starají a badatelům umožňují její studium.

Na veletrh do Lyse nad Labem milovníky literatury budou přitahovat i slavná jména a možnost setkat se při besedách s vý-

znamnými spisovateli a básníky – Ludvíkem Vaculíkem, Marií Formáčkovou, Vráťou Ebrem, Renatou Štulcovou, Michalem Černíkem, Jarmilou Mandžukovou, Václavem Francem... Svoji expozici a besedu tu bude mít i Jaroslav Kreibich, nejvýznamnější sběratel Babičky Boženy Němcové, který posháněl 239 vydání této knihy.

Bude pokřtěno několik knižních novinek: Jarmila Mandžuková: Výživa dětí chutně, pestře, moderně, Ivan Vondráček a Jan Řehounek: Zbožíčko – 600 let, Zuzana Samková: Simba dítě Afriky. Cena Polabského knižního veletrhu za mimořádný přínos pro českou literaturu bude udělena spisovateli Arnoštu Lustigovi. Budou uděleny nakladatelské ceny, vyhodnoceny literární soutěže Květina a Výrob si svoji knihu. V autorských expozicích se představí ilustrátorky Lenka Hejdová a Jaroslava Vaňová. S průřezem své knižní produkce se představí řada renomovaných nakladatelů (např. Blug, Ideál, Start, Jota, Bor, Euromedia, Wales,

65. pole, Reader's Digest Výběr...), knihkupců (Kanzelsberger, Knihkupectví Petra Voka...), antikvářů (Jihočeské antikvariáty...), ale i instituce zabývající se knižní kulturou (Památník národního písemnictví, Spolek českých bibliofilů, Vědecká knihovna Kladno...), tiskárny (Nová tiskárna Pelhřimov, Powerprint...).

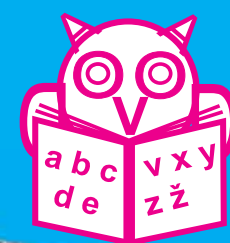
Polabský knižní veletrh proběhne od čtvrtka 9. do neděle 12. září, otevřeno pro veřejnost je vždy od 9 do 17 hodin.

Více informací a detailní doprovodný program najdete na www.vll.cz. Čtenáři Doby seniorů se na veletrh dostanou zdarma. U vchodu stačí předložit volnou vstupenku, vystřižnou z DS. Bodovat ale nebudou jen ti, kdo pojedou do Lysé nad Labem. **Pořadatelé přichystali dárek** pro všechny naše čtenáře v podobě soutěže. Pět výherců od nich dostane hezké knížky. Podmínka: Musejí do 20. srpna správně odpovědět na otázku, co znamená v češtině název ďáblovy bible "Codex Gigas", odpověď odeslat do redakce DS a pak mít štěstí při losování.

7. výstava pro přátele krásných knih a literatury

**Polabský
knižní
veletrh**

VOLNÁ VSTUPENKA
pro čtenáře časopisu Doba seniorů
9. – 12. září 2010
Otevírací doba 9 – 17 hodin

Ustaviště Lysá nad Labem

www.vll.cz

TOTO MÍSTO je určeno pro dopisy našich čtenářů. Věcné diskusi nejsou stanoveny žádné obsahové mantinely. Psát nám můžete skutečně o všem. O tom, co vás pálí či šťve, co vás naopak potěšilo či co by měli vědět a co by mohlo být prospěšné i pro jiné čtenáře. Redakce DS si pouze vyhraduje právo, příspěvky z prostorových důvodů krátiť. Nezařadíme pouze dopisy s urážlivým, rasistickým a vulgárním obsahem, všechny ostatní jsou vítány. Pište nám na adresu Doba seniorů, Nám. W. Churchilla 2, 130 00 Praha 3.

BYTY JEN PRO BOHATÉ? JE NÁM SMUTNO

Zajímá mě problém nájemního bydlení, proto mě zaujal dopis paní Novotné z Prachatic s nadpisem Palčivý problém. Ano, mnoho seniorů s průměrnými příjmy má se stále vyššími nájmy problémy. Bydlím v Praze a úřad naší městské části vychází seniorům vstříc, už druhý rok nájmy v obecních bytech nezvyšuje. To se ale nedá říci o hamižných vlastních nájemních domů v naší čtvrti. V posledních dvou letech zvýšili nájmy o nejvyšší možnou částku, v mém případě o 1500 Kč. Opravdu jsme uvíznuli v pasti nájemního bydlení, ze které není úniku. Nejde jen o nás starší. Znamimopražskou studentku, která si vedle soukromé školy (semestr 24 000 Kč) musí platit podnájem 10 000 Kč. Když bude hodně šetřit, tak měsíční vydání bude činit 17 tisíc. Chodí po škole na brigádu, aby rodičům ulehčila, ale i tak je měsíčně hodně v mínusu. Její hlavní problém je drahý podnájem, daný nekorektním jednáním majitelů bytů. Nejsem zastáncem starých časů, ale musím říci, že dříve si studenti, matky s dětmi a většina seniorů nemohli stěžovat. Nebylo však dost bytů. Dnes je bytů dostatek, ale pro mnoho lidí cenově nedostupných. A také si myslím, že dnes je více lidí nešťastných. Co je platné, že mají celoročně banány či pomeranče, když nemají práci.

B. HORÁKOVÁ, Praha

Red.: Ano, nájemní bydlení je skutečně velký problém. Pokud by současný trend pokračoval, může se stát, že centra našich některých velkoměst zabýdlí spekulanti a zbohatlíci zejména ze zemí bývalého SSSR a původní obyvatelé se kvůli nájmům budou ještě hojněji než dosud stěhovat na periferii nebo na venkov...

Víte něco o nadaci Veselý senior? Potřebovali bychom totiž rozveselit, protože po zaplacení nákladů na bydlení (2+1, 50m2) nám z obou důchodů zbude kolem 8000 Kč, z čehož se dá vyžít tak leda na nejlevnějších potravinách. Nehledě k výdajům za léky, které se z velké většiny nezapočítávají do limitu. Přitom je třeba nová dřevo-va baterie a pár dalších věcí. Experti tvrdí, že každý by měl mít doma hotovostní zálohu ve výši tří platů, my bychom si ale i na pohřeb museli půjčit...

Milan HAVELKA, Doksy

NEŘÍKAJÍ PRAVDU

Všichni teď mluví o rozpočtu a ekonomice, o potřebě šetřit, protože dluh je vysoký a hrozí prý bankrot. Mluví tak hlavně ti nahoře, co to vše způsobili a podíleli se na tom. A opět chtějí, aby to zaplatili obyčejní lidé a důchodci. Přitom, když se chce, aby se také sami trošku uskrovnili, tak je hned oheň na střeše. Poukazovat na to, že lidé zneužívají sociální dávky, je ubohost těch nahoře. Nejdříve by se měli podívat sami na sebe, na to, o kolik sami připravili tento stát. Vytunelované podniky a banky, prohry v arbitrážích, zákony umožňující rozkradení společného majetku, pády kempeliček a dosud se skoro nikde nenašel viník. O tom se nemluví. Odpovědní vědí dobře, proč.

Jaroslav DOHNAL, Hluk

DS JE JINÁ

Od jiných časopisů pro seniory se významně liší. Čím? Žije se seniory. Nevidím zde samé reklamy, čtení o celebritách, politikách a jim podobných. Nevěnujete převážnou část jen seniorům nemocným, ležícím, nemohoucím apod. I když i o těch je potřeba psát. Nevedete mezigenerační rozbroje mezi mladými a staršími... Jste prostě časopis, který tady chyběl. Každý si tu najde něco, co ho zajímá.

Je to časopis, který bere seniory jako rovnoprávné občany a ne jako hňupy, kteří nerozumí moderním věcem jako je počítač, mobil, politika, apod. Chtěla bych i poděkovat za to, že jste v č. 6 zmínili Nadaci Tatány Kuchařové „Krása pomoci.“ Nevím proč je tato nadace médií opomíjena a dost málo se o ní ví. Přitom je jediná, na kterou se mohou obrátit i obyčejní lidé, kteří nejsou mediálně zajímaví, ale přesto potřebují pomoc.

J. PELÍŠKOVÁ, Praha

Red.: Děkujeme za slova chvály. Dodávají sílu do další práce a zároveň ale také zavarují, pokud ne dále zlepšovat, tak bez ohledu na různé problémy alespoň držet současnou úroveň DS. Děkujeme touto cestou také všem spolupracovníkům a dopisovatelům Doby seniorů, kteří nám v tom usilovně pomáhají.

CHTĚJÍ SLOVO

Do DS jsme zřejmě i souvislosti s článkem v červencové DS Starostka se zapotila a odešla dostali e-mail s prohlášením občanského sdružení Žižkov nejen sobě, v němž reaguje na hanlivý článek radního Hurdy v Radničních novinách s názvem "Stop nátlaku a vydírání". Mj. se v něm uvádí: „Sdělujeme vám, že dne 17. 6. byla Mgr. Martinu Bendovi, předsedovi redakční rady zaslána žádost o zveřejnění naší odpovědi ve smyslu § 10 tiskového zákona v příštím vydání Radničních novin. Jen na doplnění uvádíme, že pokud nebude naše právo respektováno, bude OS zvažovat další právní kroky.“ V připojeném prohlášení pro občany se k samotné kauze pak mj. píše: „Tato kampaň žižkovské ODS je cílená... Jejím smyslem není nic jiného než zdiskreditovat občanskou iniciativu, která vznikla jako odezva na aroganci moci ODS na naší radnici a která ve svých stanovách má jednoznačně za CÍL zastávat se občanů všude tam, kde se děje bezpráví, zastávat se občanů v oblasti neprůhledné bytové politiky. Článek pana Hurdy má vzbudit zdání, že je NAŠE a VAŠE společné snažení zbytečné. Tomu nevěřte!!! Je to jen pustá demagogie. Je to hysterická reakce na výsledky parlamentních voleb a především obava z těch „úklidových“ podzimních komunálních voleb zde na Žižkově.“

Zasmějte se s DS

Na strom, zdá se, silničáři zapomněli

„Dobrý den, silniční kontrola. Řidičský průkaz, technický průkaz, prosím. Nějaké drogy nebo alkohol?“ – „Ne díky, všechno máme!“

Mladý adept právnického doktorátu dostane u zkoušek otázku:

„Co je to podvod?“
„Podvod je, jestliže mě teď necháte propadnout.“
„Jak to?“, ptá se profesor.
„Protože paragraf 265 trestního zákoníku zní: Kdo zneužije nevědomosti něčí, aby jej poškodil, dopustí se podvodu...“

„Venku je tak krásně,“ povídá muž manželce, „a ty se dřeš s parketami! Měla bys jít raději na vzduch a umýt mi auto.“

Jaký je rozdíl mezi Klausem a Bohem? Bůh si o sobě nemyslí, že je Klaus

DROBNÁ INZERCE A OZNÁMENÍ V DS

Nová pravidla drobné inzerce v DS znějí: zveřejnění všech nekomerčních inzerátů našich čtenářů je zcela zdarma, poplatek za poštovné 30 Kč se vybírá pouze u inzerátů se značkou, kde si inzerující přeje doručení došlých odpovědí poštou.

SEZNÁMENÍ

Hledám společníka nebo společnici 65-70 let k seniorskému programu v lázních Luhačovice poslední týden v listopadu nebo první týden v prosinci 2010. Nejraději z Brna, není však podmínkou. Zn.: Luhačovice

Blahopřání

Dne 12. srpna se dožívá 60 let předseda Rady seniorů České republiky Dr. Zdeněk Pernes. K tomuto významnému životnímu jubileu mu pevně zdraví a hodně úspěchů v osobním životě i v náročné práci pro české seniorské hnutí přejí spolupracovníci z vedení RSČR a také celá redakce Doby seniorů.

Jak naučíte slepici štěkat? Prostě ji provdáte!

„Pane doktore, večer nemůžu usnout. Musím pořádkem myslet na tisíc věcí.“
„Tak tedy vypijte před spaním sklenku kyselého mléka.“

„Pak budu klidně spát?“
„To sice ne, ale budete myslet jen na jednu věc.“

Smrtka stopuje u krajnice. Najednou jí zastaví auto a řidič se ptá: „Tak kam to bude, kmotra?“
Smrtka odpoví: „Ále, jenom tady do té zatáčky.“

Žena se dala odvézt taxíkem. Když přišlo na placení, zjistila, že nemá peníze. Taxikář našťavaně bouchl dveřmi, šlápl na plyn a odvezl ženu na kraj lesa. Na louce prostřel plachtu... „Co chcete dělat? Mám doma tři děti!“ „A já mám doma šedesát králíků, tak nekecej a trhej jetel!“

Říká zdravotní sestra pacientovi po operaci: „I vy jeden rošťáku! Kdybyste se slyšel! Celou dobu co jsme vás operovali, jste vykřikoval samá neslušná slova!“ – „A nebylo to tím, že jste mi zapomněli dát narkózu?“

Do rubriky vedle redakce tentokrát přispěli rovněž Libuše Šedá z Hradce Králové, Zdeněk Kvidera z Plzně, Adolf Majer z Rakovníka a Pavel Váňa z Kopřivnice. Znáte také nějakou povedenou anekdotu? Pošlete nám ji do redakce, ať se po jejím zveřejnění pobaví i další čtenáři DS!

DOBA seniorů OBJEDNÁVKOVÝ KUPÓN Roční předplatné 132 Kč / Cena za kus jen 11Kč

Objednávavcí

☐

Předplatné formou dárku

☐

složenkou odeslat na adresu odesílatele objednávky

DOBU SENIORŮ objednávám od čísla (včetně)

☐

ZIPŮSOB PLATBY

☐ složenkou

☐ SIPO: spojení č.

☐ fakturou: IČO/DIČ

☐ bank. převodem č.ú.

podpis:

Objednávkový kupon vystihněte nebo okopírujte a zašlete na adresu A.L.L. production s.r.o., Box 21, 112 21 Praha 1. Pokud budete posílat v obálce, připište pod adresu příjemce heslo „Předplatné Doby seniorů“. Obratem dostanete složenkou, kterou předplatné uhradíte. Můžete využít i bankovního převodu – peníze v takovém případě odešlete na konto, které je uvedeno na složence a jako Váš variabilní symbol (VS) uveďte ten, který rovněž najdete na složence. Pokud objednáte předplatné úplně poprvé a neznáte číslo konta ani VS a chcete platit bezhotovostním převodem, zavolejte do zákaznického centra A.L.L. production s.r.o. (tel: 840 306 090), kde Vám potřebné údaje rádi sdělí. Dotázat se můžete i prostřednictvím e-mailu: dobasenioru@predplatne.cz. Nezapomeňte, že předplatným můžete udělat radost i svým blízkým a přátelům.

HERBAMEDICUS
SWISS QUALITY

Bolí Vás klouby?

Skutečná úleva pro klouby, svaly a páteř

Originální KOŇSKÁ MAST® FORTE

- **zesílený účinek** osvědčené základní receptury Koňské masti
- **zvýšený obsah** a koncentrace 25 léčivých bylin
- určeno pro **zvláště bolestivé** a chronické potíže

KOŇSKÁ MAST FORTE byla vyvinuta na základě osvědčené receptury tradiční Koňské masti.

Pro dosažení maximálního terapeutického účinku bylo v této verzi použito zvýšeného množství a koncentrace účinných bylinných extraktů, o kterých je známo, že výrazně ulevují při bolestech kloubů, svalů, páteře a pomáhají při potížích spojených s artritidou, revmatickými stavy, záněty šlach, otoky kloubů a při ischiatických potížích.

